PROVINCIE FLEVOLAND

Mededeling

Onderwerp
Toezegging Uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland

Registratienummer
2375423
Datum
5 februari 2019
Afdeling/Bureau
RE

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Reus, J. de
Hofstra, H.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Kern mededeling:
Op 30 januari is in de integrale commissie over de Uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland deel 1 bij agendapunt 7 door de heer Hofstra toegezegd dat het Educatieprogramma 'Democratie en Rechtsstaat' zal worden toegevoegd aan de tabel met provinciale activiteiten van Krachtige Samenleving.

Mededeling:
Het Educatieprogramma 'Democratie en Rechtsstaat' is opgenomen in de tabel van Krachtige Samenleving en is terug te vinden op pagina 27 van de Uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland deel 1	2351238	Ja
Tussenrapportage Samen Maken We Flevoland	2336287	Ja
Statenvoorstel Samen Maken We Flevoland: Uitwerkingsagenda deel 1	2353750	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
		Tot

PROVINCIE FLEVOLAND

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

SAMEN MAKEN WE FLEVOLAND

Uitwerkingsagenda deel 1

INHOUDSOPGAVE

AANLEIDING

INLEIDING

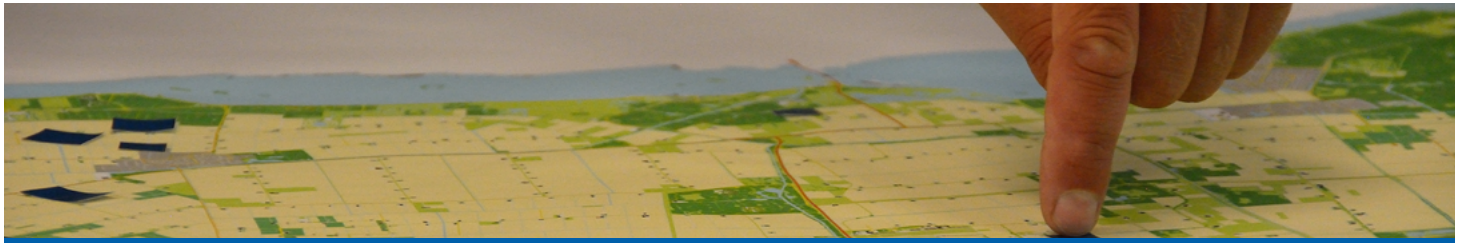

WERK MAKEN VAN DE ZEVEN STIPPEN

- Algemene toelichting

Ruimte voor Initiatief

Het Verhaal van Flevoland

Krachtige Samenleving

Regionale Kracht

Landbouw: Meerdere Smaken

Duurzame Energie

Circulaire Economie

HOE WERKEN WE?

- In netwerken
- Strategisch afwegen van kansen
- Samen werken als één overheid
- Over monitoring en evaluatie

WAT WE AL DOEN

- Samenhangend versterken
- Kaart en tabel

AANLEIDING

Voor u ligt de *Samen Maken We Flevoland:* Uitwerkingsagenda deel 1. Hiermee gaan we de derde fase in van het realiseren van de Omgevingsvisie FlevolandStraks, waarin de nadruk ligt op het realiseren van de geformuleerde ambities.

De *Omgevingsvisie FlevolandStraks* reikt tot 2030 en verder. De Omgevingsvisie is volgens de *Omgevingswet* voor de provincie bindend. Ze benoemt 7 opgaven van regionaal belang die richtingbepalend zijn voor de provinciale inzet voor de lange termijn. Samen met de Flevoprincipes bepalen ze de stijl en de handelswijze van het provinciebestuur. Voor de korte termijn wordt deze richting geconcretiseerd in uitwerkingsagenda's, waarvan dit de eerste is. De coalitieakkoorden van het provinciale bestuur zijn daarnaast sturend voor de middellange termijn.

In het najaar van 2017 zijn startnotities vastgesteld voor de zeven maatschappelijke opgaven uit de Omgevingsvisie en een generieke notitie. Voor iedere opgave is gevraagd om een zelfstandig programma. Ten behoeve van het overzicht zijn deze programma's samengebundeld in één document. Dit maakt de verbanden zichtbaar tussen de opgaven onderling, en met de bestaande en doorlopende provinciale structurele en wettelijke taken. Ook laat het zien waar kansen liggen voor intensievere samenwerking met externe partners zoals gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland. Een heldere samenhang is nodig om betekenisvolle bij te kunnen dragen aan het realiseren van de complexe vraagstukken en transities waar de provincie op inzet.

Op 20 maart 2019 vinden de Provinciale Statenverkiezingen plaats. Dat betekent het aantreden van een nieuw provinciebestuur dat de koers voor de middellange termijn zal bepalen. Om die reden is ervoor gekozen deze agenda te beperken tot 2019 en de vastgestelde begrotingskaders. Na de verkiezingen volgt een tweede uitvoeringsagenda die recht doet aan de politieke koers na de verkiezingen. Dit biedt de mogelijkheid om programmatisch bij te sturen.

Samen Maken We Flevoland is het credo van deze Uitwerkingsagenda. Vraagstukken moeten steeds vaker en steeds intensiever met partners gerealiseerd worden. De kunst is om in dit dynamische speelveld trends, kansen en bedreigingen tijdig te herkennen en erkennen, om vervolgens actie te kunnen ondernemen als het bijdraagt aan de opgaven. Daarbij zal de provincie steeds vaker deelnemer zijn in maatschappelijke initiatieven met inwoners en bedrijven. Dat vraagt om flexibiliteit in rol, rolopvatting en samenwerkingsverbanden.

De hoofdlijnen voor de strategische visie voor Flevoland zijn te vinden in de *Omgevingsvisie FlevolandStraks*. Deze Uitwerkingsagenda bevat een concretisering van die visie. Elementen van de uitwerkingsagenda zullen op termijn in beleid worden omgezet en vervolgens ook in het omgevingsprogramma worden opgenomen.

INLEIDING

Ons DNA in een veranderend speelveld

Het speelveld waarop de provincie acteert is veranderlijk. Dat vraagt om intensieve samenwerking met partners waarbij integraal denken en handelen centraal staat. De Omgevingsvisie FlevolandStraks met de zeven grote opgaven biedt daarbij houvast voor de lange termijn. De zeven opgaven verplichten ons om een betrouwbare en transparante provincie te zijn bij het uitvoeren van de wettelijke taken. Ze dagen ook uit om een wendbare provincie te zijn die snel inspeelt op actuele uitdagingen, die opereert in netwerken en die om zich heen blijft kijken door te monitoren en evalueren.

Het *Verhaal van Flevoland en Ruimte voor Initiatief* helpen om op die nieuwe manier te gaan werken. Deze opgaven lopen overal doorheen en vormen samen ons DNA. Ruimte voor Initiatief vraagt om niet 'nee-tenzij', maar 'ja, mits' te zeggen als kansen en initiatieven zich voordoen die regionaal bijdragen aan de ontwikkeling van Flevoland op lange termijn. Het 'Verhaal van Flevoland' laat zien waar we vandaan komen en wat we belangrijk vinden. Het vertelt dat we trots mogen zijn op het waterbouwkundig werk dat onze polder is, op het ontwerp en diversiteit van de drie polders en op de jonge geschiedenis van onze provincie.

Vanzelfsprekend beginnen we niet bij nul. Er wordt al gewerkt aan de ambities uit de opgaven van de *Omgevingsvisie*. Dat gebeurt door het uitvoeren van onze wettelijke taken, de gebiedsontwikkeling, het economisch programma, mobiliteit en vele andere programma's en projecten van de provincie, maar ook in de samenwerking met onze mede overheden en andere partners. Door verbanden weer te geven en te bespreken kunnen de hefbomen gezien worden om het werk en het gewenste resultaat naar een hoger plan te tillen.

Deze Uitwerkingsagenda kent twee onderdelen: het algemene onderdeel beschrijft hoe de provincie als overheid omgaat met het veranderende speelveld. Dat gaat over het participeren in netwerken, het maken van afwegingen om wel of niet mee te werken aan de realisering van een ideaal ('de ja-mits houding in de praktijk'), het monitoren en evalueren van ambities en het samenwerken met andere overheden en partijen.

In de Startnotitie van de Omgevingsvisie is vastgesteld dat er een verdere uitwerking en concretisering van de zeven opgaven zal worden gedaan. Elke opgave gaat uit van een belangrijk vraagstuk met daarbij de verschillende toekomstambities en de koers die wordt gevaren. Die koers wordt deels gerealiseerd door lopende programma's en projecten, maar vraagt ook om nieuwe activiteiten. De zeven opgaven zijn onze stippen op de horizon. Het tweede onderdeel van

INLEIDING

deze Uitwerkingsagenda schetst de stand van zaken per stip. We gaan in op de koers, op de vraag welke resultaten per stip beoogd worden en welke provinciale inspanningen, plannen en projecten hier aan bijdragen of gaan bijdragen.

Het bijgevoegde kaartmateriaal maakt inzichtelijk wat de verbanden zijn tussen de stippen en een geografische duiding van de provinciale inzet. Daarbij worden de activiteiten per opgave benoemd die van provinciaal belang zijn en die de komende jaren worden uitgevoerd.

De *Samen Maken We Flevoland*: Uitwerkingsagenda deel 1 is ambitieus en bouwt voort op hetgeen de afgelopen jaren in gang is gezet. Met deze Uitwerkingsagenda zetten we een volgende stap in het realiseren van onze ambities. Deze inzet gaat verder dan wat de provincie wettelijk verplicht is te doen. Met de inzet bij de zeven stippen speelt de provincie graag een rol van betekenis en werkt op een samenhangende manier aan de vraagstukken die de provincie van belang vindt voor toekomst van de inwoners van Flevoland.

HOE WERKEN WE?

In netwerken

De provincie maakt onderdeel uit van het Nederlandse bestuurlijke netwerk. Daarbinnen heeft zij haar eigen bevoegdheden, maar vormt tegelijkertijd ook vaak de schakel tussen rijk, waterschappen en gemeenten en kan regionale belangen op Europees niveau behartigen. De provincie heeft een natuurlijke rol in het houden van overzicht op wat er speelt in de provincie en het stimuleren van het delen van ervaringen en mogelijkheden.

Het bestuurlijke netwerk van overheden is een van de netwerken waarin Flevoland vorm krijgt. Veel maatschappelijke vraagstukken op het gebied van economie, duurzaamheid en de fysiek-sociale leefomgeving, zijn te complex om door een partij te worden opgelost. Slimme, toepasbare oplossingen komen voort uit slimme samenwerkingsverbanden. De provincie wil daarom actief opereren in netwerken waarin de opgaven hun concrete vormkrijgen en waarin ondernemers, kennisinstellingen, overheden en de samenleving elkaar vinden. Bij de titel ‘Samen Maken We Flevoland’ past een provincie die het ‘samen doen’ in al die netwerken stimuleert.

De provincie vervult verschillende rollen in die netwerken. In de circulaire economie zijn we ‘aanjager’ en scheppen we de voorwaarden voor netwerken om te kunnen ontstaan. In het agrarische domein bestaan al veel netwerken; de provinciale rol is dan vaak om relaties tussen verschillende netwerken te leggen wanneer we daar kansen zien. Als het gaat om een specifieke taak, zoals in natuurbehoud, zijn we vaak partner en nemen de verantwoordelijkheid om een deel van de benodigde inspanningen uit te voeren. Als het gaat om het zelf aanjagen van nieuwe initiatieven, zoals bij duurzame energie, zijn we vaak ook regisseur en proberen een speelveld te creëren waarin alle partijen elkaar kunnen vinden en aan de slag kunnen gaan. Als het nodig is, wordt ook toezicht gehouden en gezorgd dat wettelijke kaders en beleidsuitgangspunten tot hun recht komen en worden nageleefd.

De provincie wil de aankomende periode netwerken in en met omliggende gebieden actief versterken en als ‘wendbare provincie’ steeds op basis van kennis van die netwerken in staat zijn om de juiste rol te vervullen. We willen ook intensiever betrokken zijn bij de netwerken en actief bevorderen dat ze goed functioneren. Als het nodig is, helpt de provincie nieuwe overkoepelende netwerken te ontstaan. Omdat juist die nieuwe netwerken deelnemers uitnodigen oog te hebben voor de vele dimensies van vraagstukken, en daarmee de stap te maken om vanuit het collectieve belang.

HOE WERKEN WE?

Strategisch omgaan met kansen

In lijn met de Omgevingswet en de bestaande bestuurscultuur in Flevoland wordt ingezet op verdere samenwerking tussen overheden, uitvoeringsorganisaties, initiatiefnemers en bedrijven.

Een belangrijke nieuwe uitdaging is het delen van goede, betrouwbare, informatie. De provincie opereert in een informatiesamenleving en we verwachten dat communiceren en het delen van informatie nog belangrijker wordt. De provincie kan als betrouwbare, transparante organisatie feiten van fictie scheiden, en zorgen dat informatie in verschillende netwerken landt. Zo worden nieuwe vormen van samenwerking bevorderd. En zo maken we samen Flevoland.

Verderop in deze Uitwerkingsagenda laten we zien wat de provincie in 2019 zelf of samen met partners gaat ondernemen om een stap dichterbij de lange termijn doelen te komen. Daarnaast zullen zich nieuwe kansen voordoen die daaraan bijdragen. De Omgevingsvisie biedt een belangrijke basis om daar als provincie wendbaar op te kunnen reageren. Om deze te kunnen benutten wordt in 2019 een afwegingskader ontwikkeld dat de provincie politiek, bestuurlijk en ambtelijk in staat stelt snel en transparant te schakelen tussen ontwikkeling, provinciale strategie, provinciaal belang en resources. Zo worden de krachten van de provincie – betrouwbaarheid en transparantie – gepaard aan een consistente strategie die inzet op het snel en flexibiliteit kunnen inspelen op kansen.

Het omgevingskader omvat in ieder geval de volgende elementen: de Flevoprincipes, gezonde bedrijfsvoering en het creëren van inhoudelijke, organisatorische en/of financiële multipliers. Het vormgeven van het kader sluit aan bij de intentie van de *Omgevingsvisie FlevolandStraks*. Dat wil zeggen: geen tot in detail uitgewerkte blauwdruk voor de toekomst maar houvast voor gesprek en afweging voor de provinciale inzet.

HOE WERKEN WE?

Samen werken als één overheid

In de zomer is het proces van start gegaan over integraal samenwerken binnen de provincie en met andere overheden. De afgelopen twee maanden is het college van de provincie op bezoek geweest bij de colleges van de gemeenten en het waterschap. Gedreven vanuit inhoudelijke thema's gingen zij het gesprek aan over de vraag waar ze samen kunnen optrekken en hoe er meer samengewerkt kan worden. Het bleek dat gemeenten, waterschap en provincie elkaar nog meer kunnen versterken bij strategische vraagstukken voor de middellange termijn. Daarnaast zijn de volgende regionale vraagstukken uit deze ontmoetingen naar voren gekomen:

- Samen optrekken in strategische netwerken
- Vitaal en leefbaar landelijk gebied
- Met elkaar kansen verzilveren – showcase Floriade
- Sociale maatschappelijke kracht
- Recreatieve kracht van de regio
- Duurzame regio
- Veranderend klimaat en bodemdaling

Deze vraagstukken zijn rechtstreeks verbonden met de stippen op de horizon uit de *Omgevingsvisie FlevolandStraks* en de coalitie-akkoorden van de gemeenten en het waterschap. De uitkomsten van de conferentie zijn in de *Tussenrapportage Samen Maken We Flevoland* gepresenteerd (bijlage). Hierin tekent zich al een eerste beeld af van een agenda met de gemeenten voor de middellange termijn. Na de verkiezingen is het aan het nieuwe college om hier verder stappen in te zetten.

HOE WERKEN WE?

Over monitoring en evaluatie

Het is belangrijk om te weten wat er speelt en of onze inspanningen effect hebben. Daarom monitoren en evalueren we als provincie. Daarmee wordt duidelijk wat de provincie doet als ze een gebied ontwikkelt, een initiatief steunt door subsidies of maatregelen neemt om wettelijke doelen te realiseren.

Het is zaak om de voortgang die per opgaven wordt gerealiseerd op een transparante manier in kaart te brengen. Zo kunnen niet alleen belangstellenden worden geïnformeerd, maar kan ook een evaluatie plaatsvinden. Daarbij is het belangrijk te analyseren of de juiste keuzes zijn gemaakt, en of bijsturing nodig is. Anders gezegd: de provincie monitort en evalueert om de kwaliteit van de uitvoering te bewaken, en ervoor te zorgen dat onze activiteiten en agenda's hun actuele urgentie behouden. Hiervoor wordt in 2019 een samenhangend monitoringsprogramma ontwikkeld dat alle opgaven betreft.

Het gaat daarbij om een andere manier van monitoren om te weten in plaats van te meten. De 'voelsprieten' moeten zich (nog) beter ontwikkelen waardoor vroegtijdig in kaart gebracht kan worden welke problemen en kansen zich in Flevoland voordoen. Als het ergens mis dreigt te gaan - bijvoorbeeld omdat een stedelijk netwerk (een *daily urban system*) overbelast raakt - willen we op tijd kunnen acteren en bijsturen. Als de kans zich voordoet om nieuwe samenwerkingen tot stand te brengen of initiatieven een steun in de rug te geven, dan willen we die kansen tijdig en adequaat kunnen benutten.

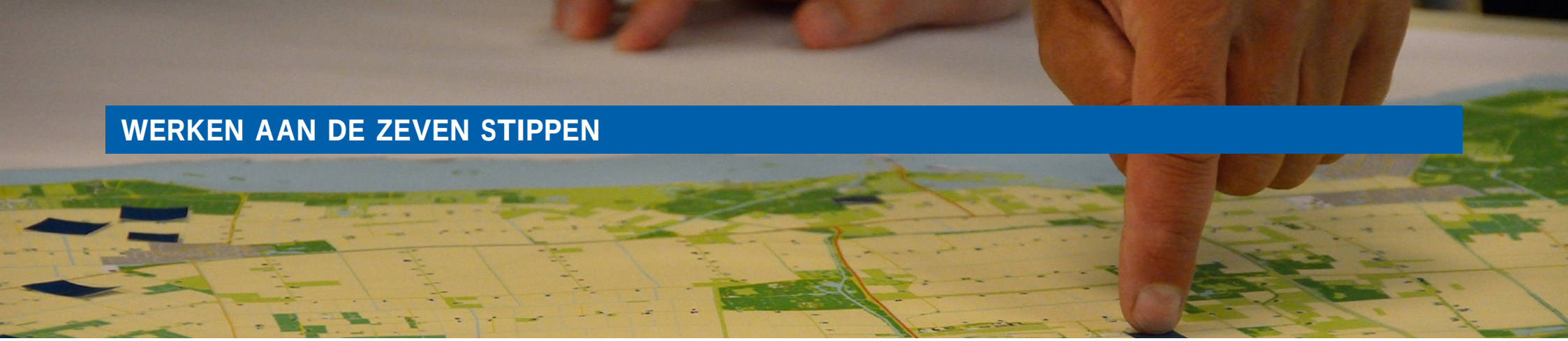

WERKEN AAN DE ZEVEN STIPPEN

Algemene toeliching

Voor 2030 en verder werkt de provincie aan zeven opgaven uit de Omgevingsvisie FlevolandStraks. Dit zijn onze stippen op de horizon. Per stip wordt in dit hoofdstuk begonnen met de toekomstambitie, de gekozen koers en de beoogde resultaten voor 2019/2020. Voor elke stip op de horizon is een koerskaart gemaakt die de bewegingen op de lange termijn visualiseert.

Onze omgeving is veranderlijk. Er kunnen zich maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe strategische kansen voordoen in gebiedsprocessen en het beleidsnetwerk. Daarnaast kan wet-en regelgeving zich ontwikkelen. De koerskaart is daarom geen statisch beeld. Periodiek blijven we het gesprek voeren om de koerskaart bij te stellen als de omstandigheden daar aanleiding voor geven.

We werken aan de ontwikkeling van Flevoland vanuit onze beheerstaken, wettelijke taken, gebiedsprogramma's en beleidsinstrumentarium. Per stip maken we inzichtelijk welk (onderdeel van) welke activiteiten, inspanningen, projecten en programma's we in 2019 doen om ze te verwezenlijken. Die inspanningen zijn weergegeven op een kaartbeeld en in een tabel met daarbij aangegeven of het om de korte termijn (KT), middellange termijn (MT) of lange termijn (LT).

De provinciale inspanningen staan niet op zichzelf. Het merendeel van de inspanningen doen we in samenwerking met partners uit het gebied (gemeenten, het Waterschap, het Rijk, Europa, NGO's, Flevolanders en Flevolandse ondernemers).

WERKEN AAN DE ZEVEN STIPPEN

Ruimte voor Initiatief

Ambitie en doelen

De ambitie van *Ruimte voor Initiatief* is dat Flevoland de belofte van bestuurlijke vernieuwing waarmaakt.

“Hier besturen we anders en effectiever. We zetten de maatschappelijke opgave centraal en benutten de krachten uit de samenleving. Iedere keer opnieuw bepalen we wat een effectieve manier is om dit te doen. Per onderwerp bekijken we met welke partners we de opgave aanpakken. De ene keer faciliteren we, de andere keer reguleren we, soms verbinden we partijen of hebben we een forse inzet. Per opgave is maatwerk nodig.”

Als we in al ons handelen de maatschappelijke opgaves centraal stellen, vraagt dat om een andere bestuursstijl. We moeten Ruimte voor Initiatief omzetten in daden, houding en gedrag. In de *koersnotitie ‘Ruimte voor Initiatief’* die op 17 oktober 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld hebben we de ambitie en doelstelling vertaald naar de volgende uitgangspunten:

- We hanteren een geïntegreerde benadering per opgave, beleid en initiatief
- We besturen vanuit ‘Ja, mits’ en in verbinding met onze omgeving
- Met ons partners vormen we een complementair bestuur en één overheid

Dit alles wordt ingegeven door een besef van tijdelijkheid, waarbij we rondom onze opgaves de belangen, rolopvatting en ontwikkelingen continu blijven monitoren en onze programma’s bijstellen.

WERKEN AAN DE ZEVEN STIPPEN

Ruimte voor Initiatief

Beoogde resultaten

- Actief toepassen ‘Ja mits’-gedachtegoed binnen de provincie door het organiseren van een breed leerproces en een functionerende flexibele beleidscyclus met inpassing van initiatieven.
- Volgend op de bestuurlijke conferentie van 11 december 2018 en tussenrapportage ‘Samen Maken We Flevoland’ toewerken naar concrete samenwerkingsafspraken rondom met gemeenten en het waterschap als basis voor een ‘overeenkomst’ één overheid en complementair bestuur.
- Versterkte verbindingen tussen de provincie, inwoners en partners door het beter benutten van bestaande verbindingen (als bestaande regionale tafels, platforms, netwerken) en het opstarten van nieuwe verbindingen in agenderende, beleids- en uitvoeringsprocessen, ten behoeve van het samen werken aan de Flevolandse stippen op de horizon.

KOERSKAART

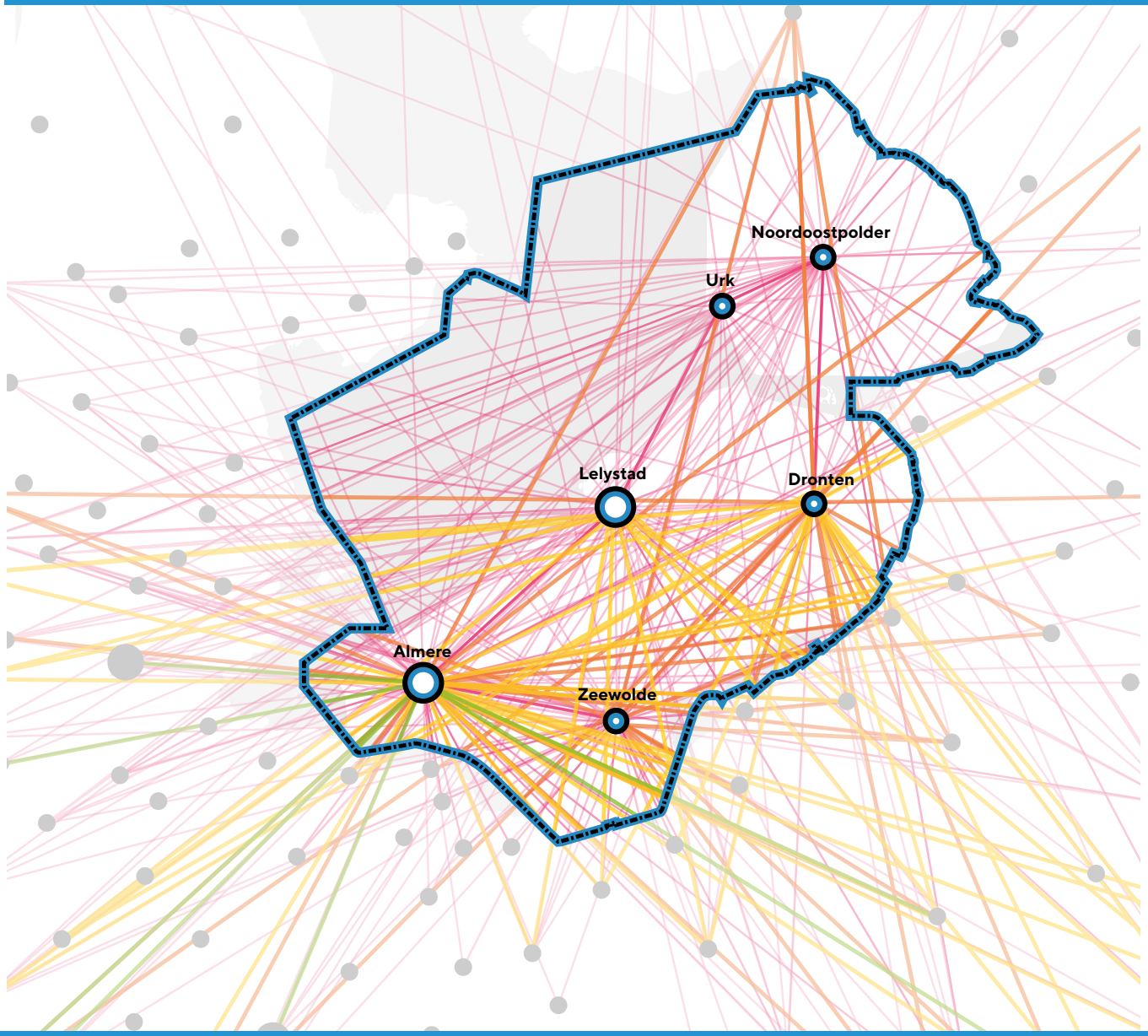

LEGENDA

Samenwerkingsverbanden:

- Verhaal van Flevoland
- Regionale kracht
- Krachtige samenleving
- Landbouw: meerdere smaken
- Duurzame energie
- Circulaire economie
- Overige

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
R1	Actief toepassen Ja Mits gedachtegoed: • Door het agenderen van een nieuwe bestuursstijl en een leerproces te organiseren binnen de gehele provinciale organisatie. • Monitoren en ondersteunen van toepassing Ja Mits gedachtegoed door het creëren van condities en ontwerpen van verdere randvoorwaarden, zoals passende (keten)afspraken of nieuw procesinstrumentarium voor besluitvorming. • Binnen en buiten de organisatie uitlichten van (bestaande) trajecten die Ja Mits in de praktijk brengen, en actief communiceren van resultaten die daar worden behaald.	●	●	
R2	Toewerken naar een 'overeenkomst' één overheid door vanuit de gemeentelijke samenwerkingsagenda te werken aan concrete samenwerkingsafspraken ten behoeve van complementair bestuur, met aandacht voor de waarborging van de democratische controle- en agendafunctie van PS en de gemeentelijke raden in relatie tot de bestuurlijke bevoegdheden en rollen.	●	●	●
R3	Structureel versterken onderlinge relaties regionale overheden op ambtelijk en managerial niveau door het organiseren van werksessies om visies, rolopvattingen en sturingsprincipes uit te wisselen en te verbinden.	●		
R4	Ontwikkelen één procesgang voor initiatiefnemers in navolging op de voorbereidingen die worden getroffen in het kader van de invoering omgevingswet.	●	●	
R5	Onderzoeken best practises t.a.v. regionale netwerken die slim benut worden in het ontwikkelen van nieuwe verbindingen tussen overheden en allerhande maatschappelijke partners (b.v. energietafels en platforms).	●	●	

		KT	MT	LT
R6	Ontwikkelen en toepassen instrumentarium tot het betrekken van initiatiefnemers, burgers en maatschappelijke partners in agenderende, beleids- en uitvoeringsprocessen.	●	●	
R7	Monitoren en faciliteren netwerkgerichte samenwerking met medeoverheden.		●	●
R8	Aandacht voor algemene communicatie over vigerend beleid en verwachtingen voor (mogelijke) initiatiefnemers.	●	●	
R9	Almere 2.0: Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere werken we aan: Jaarlijks Experiment, Oosterwold.	●		
R10	Floriade Werkt!: We realiseren een eigen paviljoen op de Floriade en stellen dat ook beschikbaar aan Flevolandse ondernemers, gemeenten en kennisinstellingen. Daarmee krijgen ook zij ruimte om hun innovatiekracht aan de wereld te tonen. Daarnaast organiseren we challenges. We dagen bedrijven, instellingen en studenten uit om grensverleggende innovaties in te dienen.	●		
R11	Nieuwe Natuur: We helpen de projecteigenaren bij het concretiseren van de gehonoreerde projecten Nieuwe Natuur.	●	●	
R12	Regioplan Wind: Omwonenden en betrokkenen kunnen participeren in de planontwikkeling.	●	●	

KAART PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

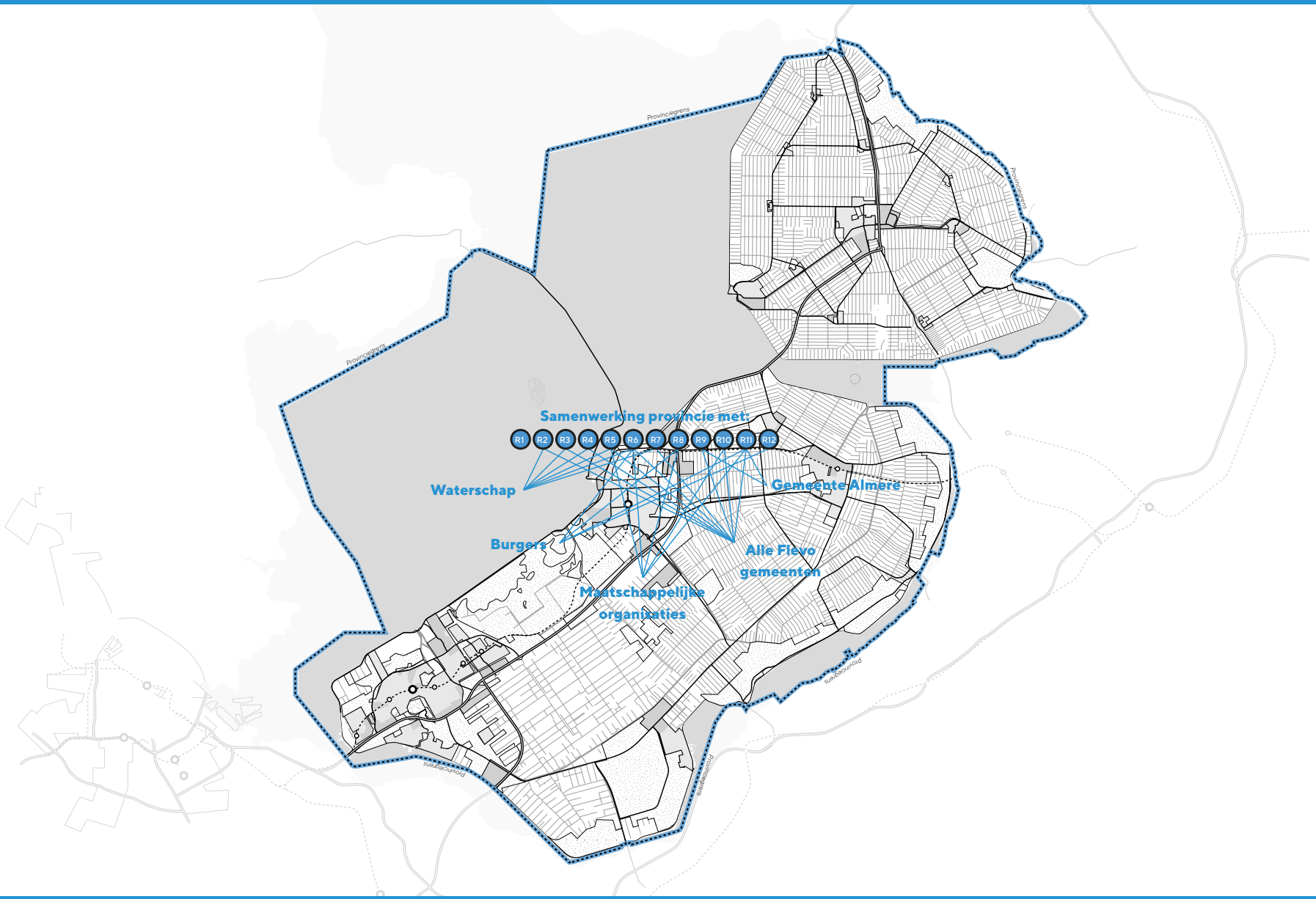

Het Verhaal van Flevoland

Ambitie en doelen

Het verhaal van Flevoland gaat in essentie over het internaliseren van het DNA van Flevoland; waar komen we vandaan? Wat typeert ons? En hoe benutten we die kwaliteiten in toekomstplannen? De ambitie van Het verhaal van Flevoland in 2030:

“In 2030 en verder is Flevoland de kroon op de eeuwenlange Hollandse inpolderingstraditie. Flevoland staat wereldwijd bekend als een 20e-eeuws wederopbouwlandschap met herinneringen uit een verder verleden. Het oorspronkelijke overheidsideaal is verrijkt met vele nieuwe idealen van inwoners en ondernemers.”

“Het kenmerkende polderland van Flevoland kent geen gelijke onder de vierduizend polders die Nederland rijk is. Flevoland is het product van de traditie van de fine art of landmaking.” aldus landschapsarchitect Adriaan Geuze. Nu zit de provincie Flevoland in een nieuwe fase; een fase van transitie. De afgelopen jaren zijn er diverse aanpassingen gedaan aan het Flevolandse landschap vanuit doelmatigheid. Als we doorgaan op de huidige weg verwatert de grootsheid van dit imposante ingenieurslandschap van wereldfaam. Dat is ontstaan vanuit een Flevolandse houding van slim en doordacht aanpakken en samen durven ondernemen.”

De provincie richt zich op het faciliteren en stimuleren van inspiratie, in gezamenlijkheid met omgeving en gebiedspartijen, waarbij ieder bijdraagt vanuit zijn of haar rol en mogelijkheden. Flevoland is hierdoor niet enkel het landschap van de belofte maar ook van de herinnering (quote Eric Luiten vrij vertaald).

Concreet streeft de provincie naar:

- Behoud van waardevolle landschappen en zichtbaar Flevolands cultureel erfgoed (fysiek/mentaal).
- Ruimtelijk vormgeven van de opgaven door het inzetten van de kwaliteiten van landschap en erfgoed voor een rijk ruimtelijk plan dat verbinding legt tussen inwoners, ondernemers en gebiedspartners.
- Het narratief verrijken door het scheppen van condities die ruimte bieden voor nieuwe initiatieven.

Het Verhaal van Flevoland

Beoogde resultaten

Het verhaal van Flevoland moet worden verteld geïnternaliseerd en er moeten concrete resultaten geboekt worden in beleid en toekomstige projecten. Hiervoor zetten we verschillende middelen in:

- Landschapsvisie
- Erfgoedprogramma
- Implementatiestrategie branding & Brandhouse, daarmee Flevoland als merk neer te zetten.
- Atlas Het Verhaal van Flevoland en daarmee Flevoland op een verassende manier op de kaart te zetten en beeld bij Het Verhaal van Flevoland, voeding bieden voor het inleiden onderwerpen, ontwerpers breed analyse materiaal bieden, inspiratie voor initiatieven.
- Narratief Het Verhaal van Flevoland en daarmee te werken vanuit een gezamenlijk vertrekpunt; de eigenheid van Flevoland.

KOERSKAART

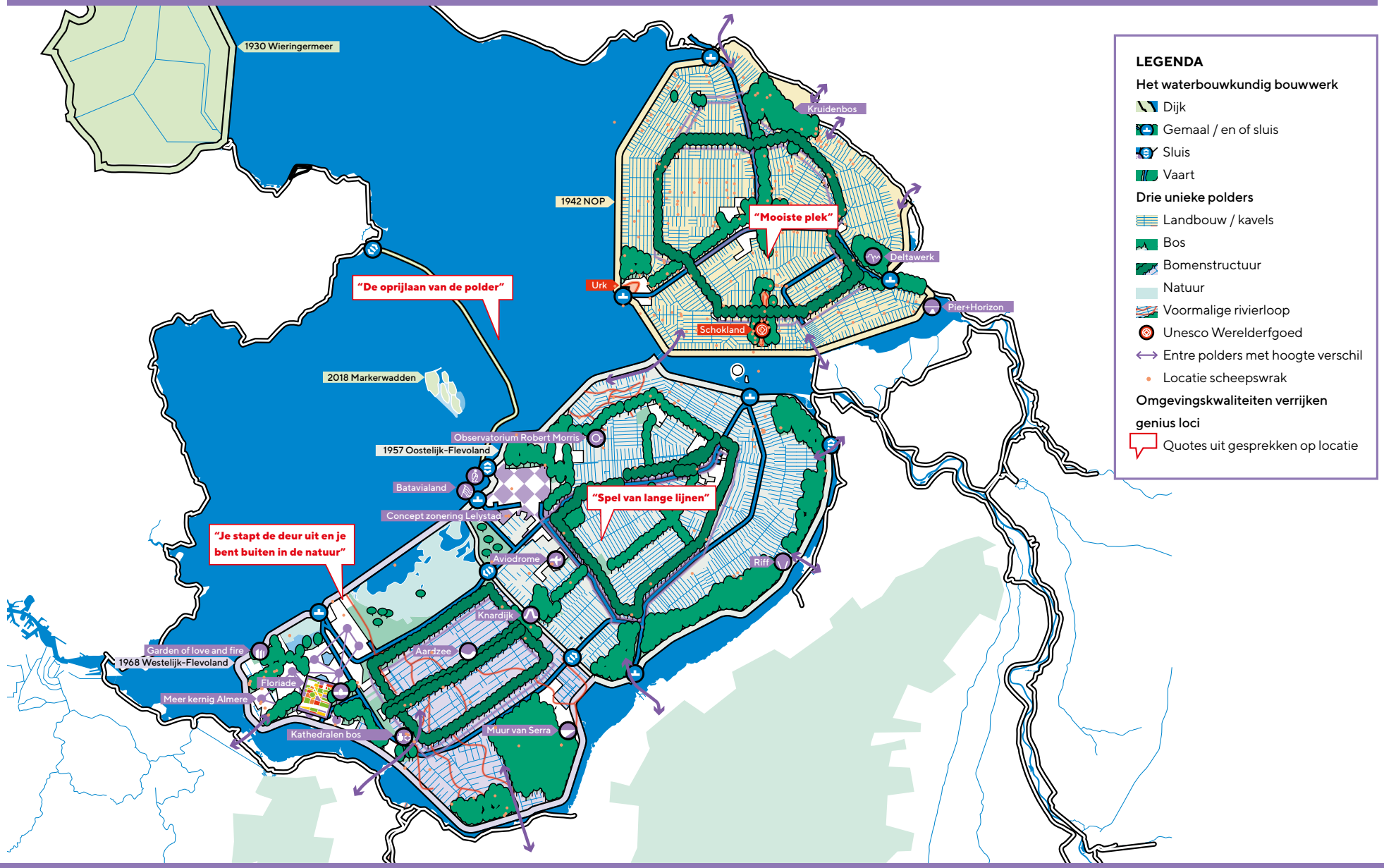
1930 Wieringermeer
1942 NOP
Kruidenbos
"Mooiste plek"
Deltawerk
Pier+Horizon
Urk
Schokland
"De oprijlaan van de polder"
2018 Markerwadden
Observatorium Robert Morris
1957 Oostelijk-Flevoland
Batavialand
Concept zonering Lelystad
"Spel van lange lijnen"
"Je stapt de deur uit en je bent buiten in de natuur"
Aviodrome
Riff
Knardijk
Aardzee
Garden of love and fire
1968 Westelijk-Flevoland
Floriade
Meer kernig Almere
Kathedralen bos
Muur van Serra
LEGENDA
Het waterbouwkundig bouwwerk
Dijk
Gemaal / en of sluis
Sluis
Vaart
Drie unieke polders
Landbouw / kavels
Bos
Bomenstructuur
Natuur
Voormalige rivierloop
Unesco Werelderfgoed
Entre polders met hoogte verschil
Locatie scheepswrak
Omgevingskwaliteiten verrijken genius loci
Quotes uit gesprekken op locatie

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
V1	Knardijk: maatschappelijk proces rond de Knardijk.	●	●	
V2	Nationaal Park Nieuw Land, incl. Markerwadden: werken aan masterplan.	●		
V3	Essentaksterfte: voorstellen oplossen problematiek. Vanwege de essentaksterfte dreigt tot 70% van het areaal bomen te verdwijnen in Flevoland en is duurzame vervanging gefaseerd noodzakelijk als compensatie en om het landschapsbeeld te borgen.	●	●	●
V4	Beleidsplan Recreatie en Toerisme uitvoeren: Ter uitvoering van de beleidsnota Recreatie & Toerisme is in 2018 een Uitvoeringsagenda opgesteld. Hieraan gekoppeld is een subsidie/stimuleringsregeling vastgesteld.	●	●	
V5	Uitvoeren cultuurnota: In de cultuurnota wordt langs vier lijnen gewerkt rond archeologie en erfgoed, podiumkunsten, amateurkunst, bibliotheken en cultuureducatie. Binnen de provincie wordt een cultureel profiel opgesteld in samenwerking met alle stakeholders. Het cultuurprofiel wordt opgesteld voor Flevoland zelf, er wordt ook bijgedragen aan het cultuurprofiel dat in MRA verband wordt opgesteld.	●	●	●
V6	Mobiliteit: fietspadennetwerk: We stellen samen met de gemeenten een plan van aanpak op voor het verbeteren van zwakke schakels.	●	●	
V7	Onderdeel Maatregelen lijst infra 2019-2023: In stand houden groene casco (laanbeplanting), Onderhoud boombeplanting.	●	●	
V8	Onderdeel Maatregelen lijst infra 2019-2023: Onderhoud brugwachtershuisjes en bruggen met monumentstatus.	●	●	
V9	Nieuwe Natuur	●	●	

		KT	MT	LT
	Inspanningen Landschap & Erfgoed			
V10	Een proces met de gemeenten, het waterschap en natuurbeheerders. Collega's voor het maken van de gezamenlijk atlas (printbare PDF en digitale versie).	●		
V11	(Stroomlijnen met RVI) Samenwerking opzoeken met gemeenten, zodat Het Verhaal van Flevoland ook op lokaal niveau in de Omgevingsvisies een plek krijgt.	●	●	
V12	Inzetten van verschillende specialismen, die de dagelijkse opgaven kunnen oplossen met vormgevende principes, onderwerpend onderzoek en verhalen van Flevolanders binnen andere domeinen, integraal meedenken in toekomstvisies en stimuleren dat het verhaal van Flevoland wordt vertaald en geïnternaliseerd in beleid andere domeinen en projecten.	●	●	●
V13	Er wordt een nadere regel subsidie Erfgoedprogramma opgesteld, en instructieregels ten behoeve van de bescherming van cultureel erfgoed.	●		
V14	Begin maart verschijnt er een tijdschriftspecial over het Erfgoed van Flevoland.	●		
V15	De provincie stimuleert dat het cultureel erfgoed behouden wordt, maar vooral 'zichtbaar' en/ of beleefbaar wordt gemaakt (bij voorkeur samen met inwoners), zoals erfgoed-pop-ups.	●	●	●

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
Inspanningen vanuit de Landschapsvisie – koester het polderconcept				
V16	Behoud van waardevolle landschappen (ondergrens bewaken). Duidelijk vanuit de provincie benoemen wat onze waardevolle landschappen zijn (regionale visie landschap en ruimtelijke kwaliteit).	●	●	●
V17	Transities zoals de energietransitie ruimtelijk vormgeven. Het ruimtelijk inpassen van deze ontwikkelingen is van grote invloed op de landschappelijke- en ruimtelijke kwaliteit van Flevoland.	●	●	●
V18	Beleefbaar landschap en natuur. Ontwikkelen van principes, prioritering en bouwstenen voor het beleefbaar maken van het landschap. Het verhaal van het landschap en de natuur presenteren als toegevoegde waarde bij projecten.	●	●	●
V19	Het erfgoed/verhaal/narratief behouden, bekendheid geven, internaliseren en inzetten als inspiratiebron voor komende ontwikkelingen (Erfgoedprogramma & branding).	●	●	●
Inspanningen Branding				
V20	In de endorsementstrategie en het implementatieplan gebiedsbranding Flevoland is de ambitie verder uitgewerkt om ‘Het Verhaal van Flevoland’ consistent en integraal te kunnen uitdragen.	●	●	●

KAART PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

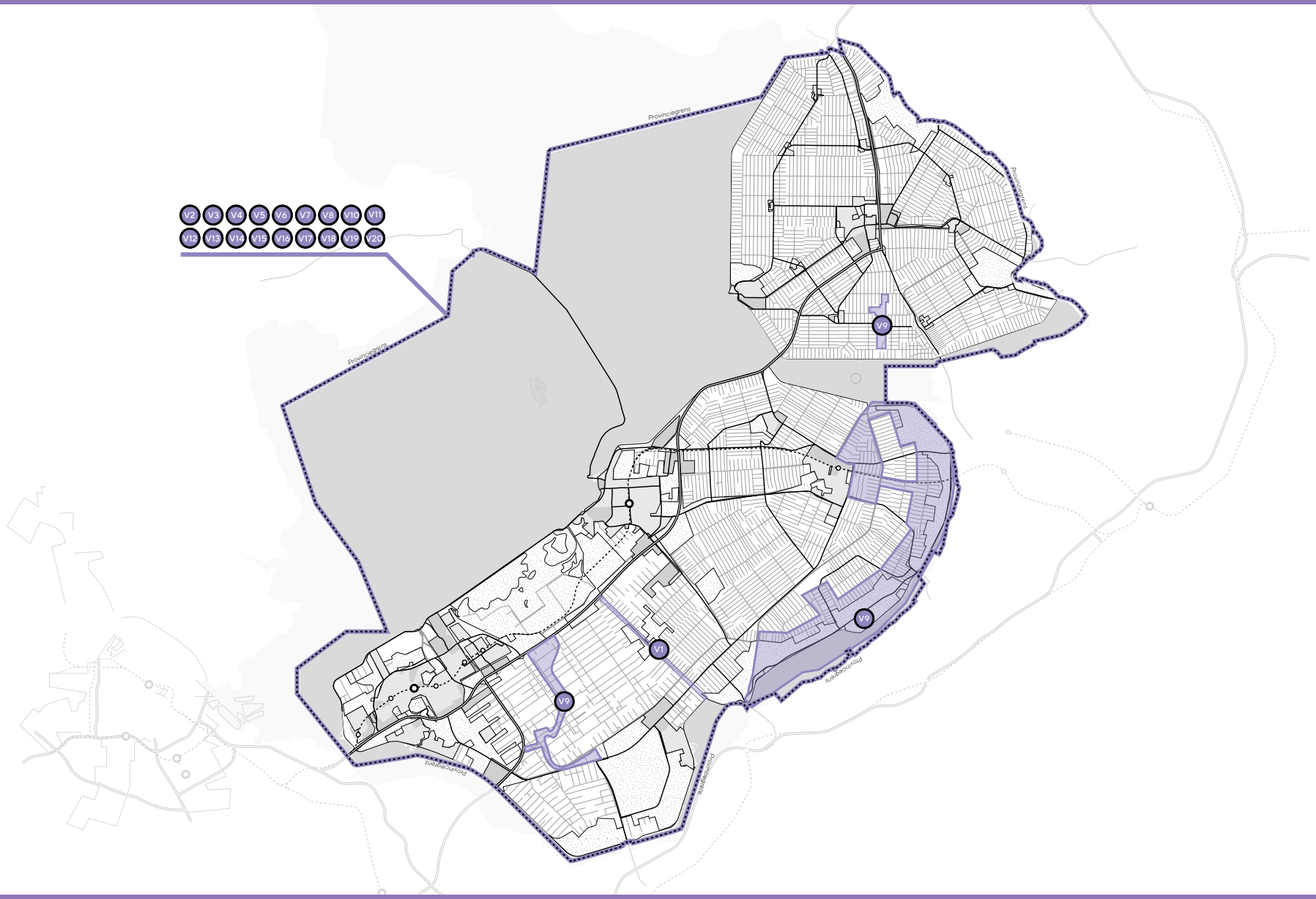

Krachtige Samenleving

Ambitie en doelen

De provincie heeft de ambitie een bijdrage te leveren aan een *Krachtige Samenleving* in Flevoland en een trendbreuk te bewerkstellingen. Ten opzichte van het huidige beeld betekent dat: een hoger opleidingsniveau, minder armoede, betere gezondheid, meer sociale veerkracht, een hogere participatiegraad en een beroepsbevolking die beter past bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

“In 2030 en verder staat Flevoland bekend als een omgeving met uitstekende mogelijkheden voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning. Het is een aantrekkelijk vestigingsgebied. Het in Flevoland aanwezige talent alsmede de potentie, kracht en ondernemerschap van de samenleving benutten we. Bij nieuwe ontwikkelingen staat de Flevolander centraal. Wij volgen samen met partners de regionale sociale en economische ontwikkelingen op de voet. Dit om gezamenlijk nieuwe opgaven tijdig te signaleren, en om die op een passende wijze te agenderen en te bespreken met de partners. …”

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde zijn Flevolanders minder goed opgeleid, zijn Flevolanders armer en minder actief betrokken bij de omgeving, leven Flevolanders ongezonder, en is de arbeidsparticipatie relatief laag. Dit geldt met name voor het stedelijk gebied; Lelystad en Almere. De dubbele vergrijzing brengt ook vragen met zich mee: Hoe vangen we de krimp op de arbeidsmarkt op? En hoe organiseren we voldoende zorg op maat?

De *Krachtige Samenleving* raakt veel kerntaken van de provincie, maar is een domein dat vooral bij het rijk en lokale overheden is belegd. De provincie kan hierbij faciliteren en versterken vanuit de gedachte dat sociale, economische en fysieke omgeving hand in hand gaan.

Krachtige Samenleving

Ambitie en doelen - vervolg

Omdat kennis over het (effectief) versterken van ‘sociale veerkracht’, gezondheid en (arbeids)participatie nog in ontwikkeling is, hebben we gekozen voor een lerende, ontwerpende aanpak. Dit doen we door maatschappelijke initiatieven te versterken, waarbij we aansluiten op wat er lokaal in gemeenten speelt. We faciliteren de uitwisseling van kennis en vaardigheden en helpen bij het versterken van netwerken. Op die manier krijgen initiatieven toegang tot een Flevoland breed lerend netwerk.

Samen met gemeenten, maatschappelijke partners, onderwijs- en kennisinstellingen ondersteunen we meerjarige en coalitie-periodes overstijgende initiatieven waarvan we verwachten dat deze duurzaam effect hebben op het overbruggen van gezondheids- en participatieverschillen in Flevoland. En waarvan we verwachten dat de investering een resultaat oplevert dat breder toepasbaar is. Daarbij sluiten we aan op de beweging die in het sociaal domein op gang is gebracht (de transformatie) en hebben we als ‘middenbestuur’ een duidelijk beeld van onze toegevoegde waarde.

WERKEN AAN DE ZEVEN STIPPEN

Krachtige Samenleving

Beoogde resultaten

1. Gezonde en veerkrachtige Flevolanders
   Mede met oog op de vergrijzing: langer fit en gezond blijven, en daarmee langer zelfredzaam. Maar ook: ‘jong geleerd, oud gedaan’. Gebaseerd op het concept Positieve Gezondheid van Machteld Huber: gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren (fysiek welzijn, gezond eten, meedoen, leefomgeving, etc.)

2. Vitaal platteland en gezonde leefomgeving
   In samenhang kansen signaleren en innovatieve initiatieven ontwikkelen en ondersteunen. Krachtige Samenleving als kernopgave wordt meegenomen in relevante beleidsterreinen en programma’s.
   Gebaseerd op het model Positieve Gezondheid en Leefomgeving (Louis Bolk Instituut).

3. Een toekomstbestendig zorglandschap
   Toenemende vergrijzing, tekorten op de arbeidsmarkt en concentratiebeleid zorgverzekeraars vragen om een nieuwe benadering. We willen toewerken naar een zorglandschap dat past bij de behoeften en mogelijkheden van Flevoland in 2030 en daarna. Bereikbaar en betaalbaar.

4. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt
   Hierbij sluit *Krachtige Samenleving* aan bij het economisch programma; Human Capital Agenda en aanpak Win4all.
   Met het oog op toenemende vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt in de sector gezondheid - zorg - welzijn ligt hier in eerste instantie de focus op. Resultaat: een goede balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt gezondheid - zorg - welzijn. Onderwijs en werkgevers werken samen bij de ontwikkeling van nieuwe profielen en aantrekkelijkheid van ‘het vak’.

KOERSKAART

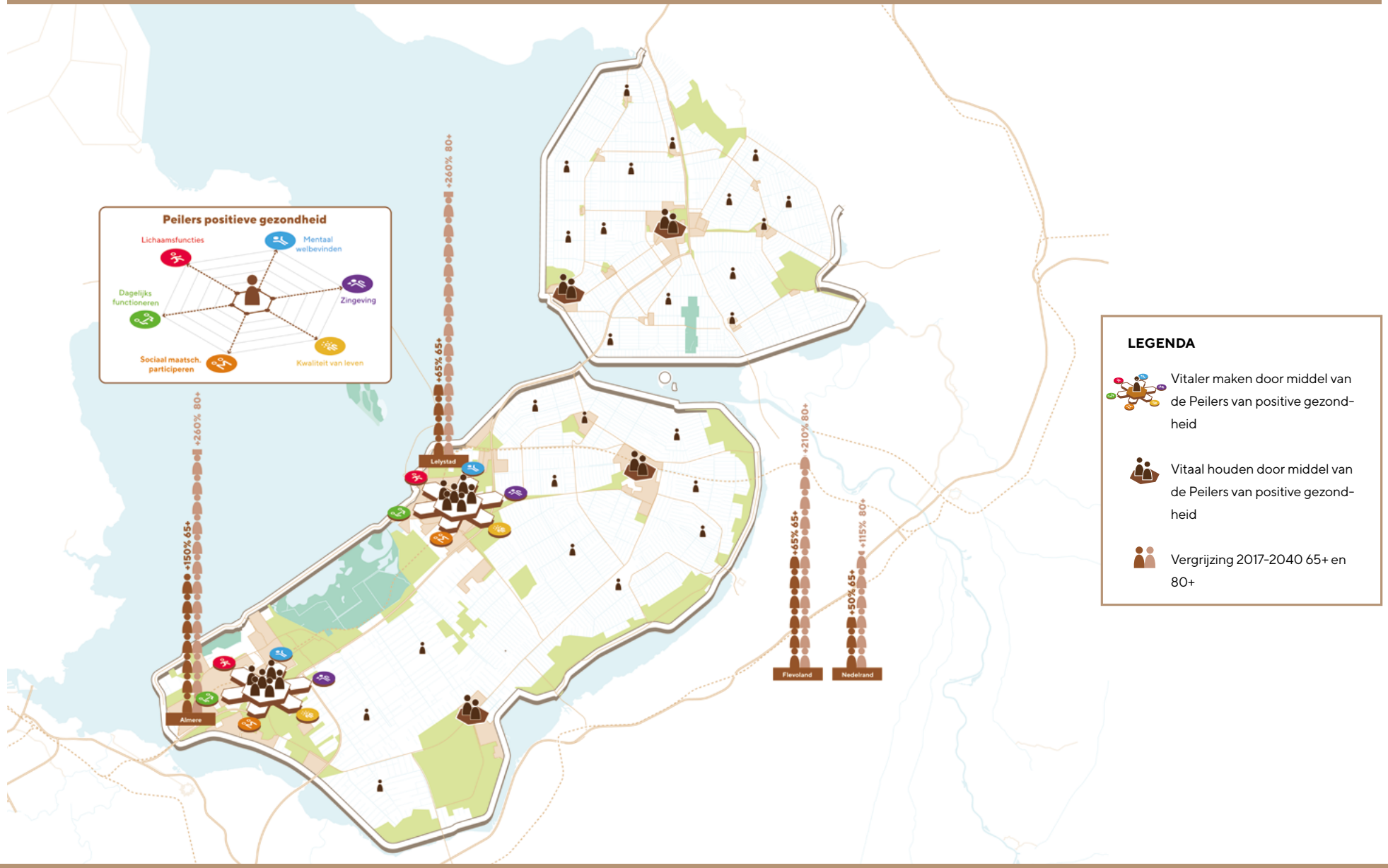
Peilers positieve gezondheid
Lichaamsfuncties
Mentaal welbevinden
Zingeving
Kwaliteit van leven
Sociaal maatsch. participeren
Dagelijks functioneren
+260% 80+
+65% 65+
+260% 80+
+150% 65+
Lelystad
Almere
+210% 80+
+65% 65+
+115% 80+
+50% 65+
Flevoland
Nedelrand
LEGENDA
Vitaler maken door middel van de Peilers van positive gezondheid
Vitaal houden door middel van de Peilers van positive gezondheid
Vergrijzing 2017-2040 65+ en 80+

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
K1	**Amsterdam Lelystad Airport:** - We dragen actief bij aan onderwijsinspanningen dat toekomstige werknemers opleidt in de gewenste technische kwalificaties.	●	●	●
K2	Almere 2.0: Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere werken we aan: Flevocampus, vorming van een wetenschappelijke praktijkplaats en Internationaal Onderwijs (uitbreiding van het aanbod aan internationaal onderwijs; Deltaplan).	●	●	●
K3	Floraide Werkt!: Floriade Werkt! stimuleert met een Innovatie-paviljoen, een subsidieregeling en innovatiewedstrijden.	●	●	
K4	Nieuwe Natuur: We helpen de projecteigenaren bij het concretiseren en realiseren van de gehonoreerde projecten Nieuwe Natuur om te zorgen dat er voldoende natuur beschikbaar en bereikbaar is om te recreëren en te onthaasten.	●	●	●
K5	POP3: LEADER hanteert een zogenaamde 'bottom-up' benadering: er wordt gezocht naar initiatieven die ontstaan vanuit de plattelandssamenleving zelf, die gericht zijn op het bevorderen van de samenwerking en leefbaarheid op het platteland.	●	●	
K6	Fondsleefbaarheid landelijk Gebied.	●		
K7	Human Capital Agenda.	●		
K8	Cultuureducatie: de uitvoering van cultuureductie is belegd bij FLECK en CAF. Er is een lesprogramma 'de culturele haven' ontwikkeld voor kinderen in het basisonderwijs. In 2018 wordt een programma voor middelbaar onderwijs ontwikkeld. Voor cultuuredacutie Cultuureducatie, Voor de podiumkunsten bestaat een subsidieregeling.	●	●	

		KT	MT	LT
K9	Sport: uitvoering aan vastgesteld sportbeleid waarbij is gekozen voor twee kernsporten (triathlon en watersport). De uitvoering en overige ondersteuning binnen het sport-domein is belegd bij Sport Service Flevoland.	●	●	
K10	Regenboogprovincie / het goede voorbeeld.	●	●	
K11	Programma DuurzaamDoor.	●	●	
K12	Subsidierelatie met IVN en NMF.	●	●	
K13	Lelystad Next Level: Sociaal sterk.	●	●	
K14	Aanvraag Regiodeal Maritiem Cluster en MITC.	●	●	
K15	**Gezonde en veerkrachtige Flevolanders**			
	• Beweging gezond en veerkrachtig Flevoland in gang zetten.	●	●	
	• Gesprek over de toekomst van de Flevolander (31 januari 2019).	●		
	• Samen met gemeenten integrale aanpak positieve gezond-heid en leefomgeving ontwikkelen.	●	●	
	• Inzet van jaarplan CMO meer focussen op het concept positieve gezondheid.	●	●	
	• Aanhaken bij sportnota (beweegvriendelijke omgeving/ openbare ruimte).	●	●	
	• Aansluiten bij het nationaal preventie-akkoord en GGD-beleid 'Publieke gezondheid borgen'.	●	●	
	• Stimuleren onderzoek, experimenten en initiatieven die (positieve) gezondheid bevorderen (In 2019 start pilotproject 'Preventie remmende intergenerationele overdracht').	●	●	

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

	KT	MT	LT
K16 Vitaal platteland en gezonde leefomgeving			
• Op basis van de evaluatie agenda vitaal platteland en fonds leefbaarheid kijken we naar de invulling voor de komende collegeperiode en de middellange termijn. Uitgangspunt is concept positieve gezondheid en een goede aansluiting bij Europese fondsen, zoals Leader.	●	●	
• Met behulp van het model Positieve Gezondheid en Leefbaarheid brengen we de samenhang met andere terreinen in kaart (intern en extern). Voorbeelden: natuur en milieu (groene schoolpleinen, jong leren eten, natuur-educatie), herijkte sportbeleid, Cultuurprofiel Flevoland (cultuur voor iedereen).	●	●	
K17 Een toekomstbestendig zorglandschap			
• Actieve lobby richting Den Haag en overleg met VWS.	●	●	
• Onderzoek naar ontwikkeling van de zorgvraag en het aanbod in Flevoland.	●	●	
• Bijdrage leveren aan opstellen regiovisie Zorg in Flevo-land.	●	●	
• Stimuleren pilots en innovatieve ideeën ‘zorg in de eigen omgeving’.	●	●	

	KT	MT	LT
K18 Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt			
• Najaar 2018 is Pilotproject Academisch Verpleeg(t)huiszorg gestart met de voorbereidingen. Provincie heeft hiervoor een aanjaagsubsidie gegeven. Door te investeren in betere, cliëntgerichte zorg én de mensen die in de zorg werken, samen met hbo en mbo, investeren we in mensen die werken in de zorg én in de vakopleiding. Daardoor wordt werken in de zorg aantrekkelijker en hopen we dat meer mensen in de zorgsector gaan werken.	●	●	
• In 2019 onderzoeken of de zorgsector kan aansluiten bij de aanpak Win4all.	●	●	
• Inzet van CMO/ netwerk Zowelwerk verder focussen en ontwikkelen.	●	●	
K19 Overige inspanningen			
• Uitbouwen van netwerk van de provincie (ambtelijk en bestuurlijk) door A) aan te sluiten bij bestaande netwerken zoals regiodagen/ bestuurlijk overleg sociaal domein, GGD/ gezondheid, CMO/ Zowelwerk, en B) platform te bieden en samen met partners themabijeenkomsten en congressen te organiseren of aan te sluiten bij (informele ontmoetingen.	●	●	
• Uitwerken hoe stimulering van kennisdeling, facilitering/ ondersteuning bij nieuwe initiatieven – aanvullend op wat er al is – kan worden vormgegeven.	●	●	
• Educatieprogramma ‘Democratie en rechtsstaat’	●	●	

KAART PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

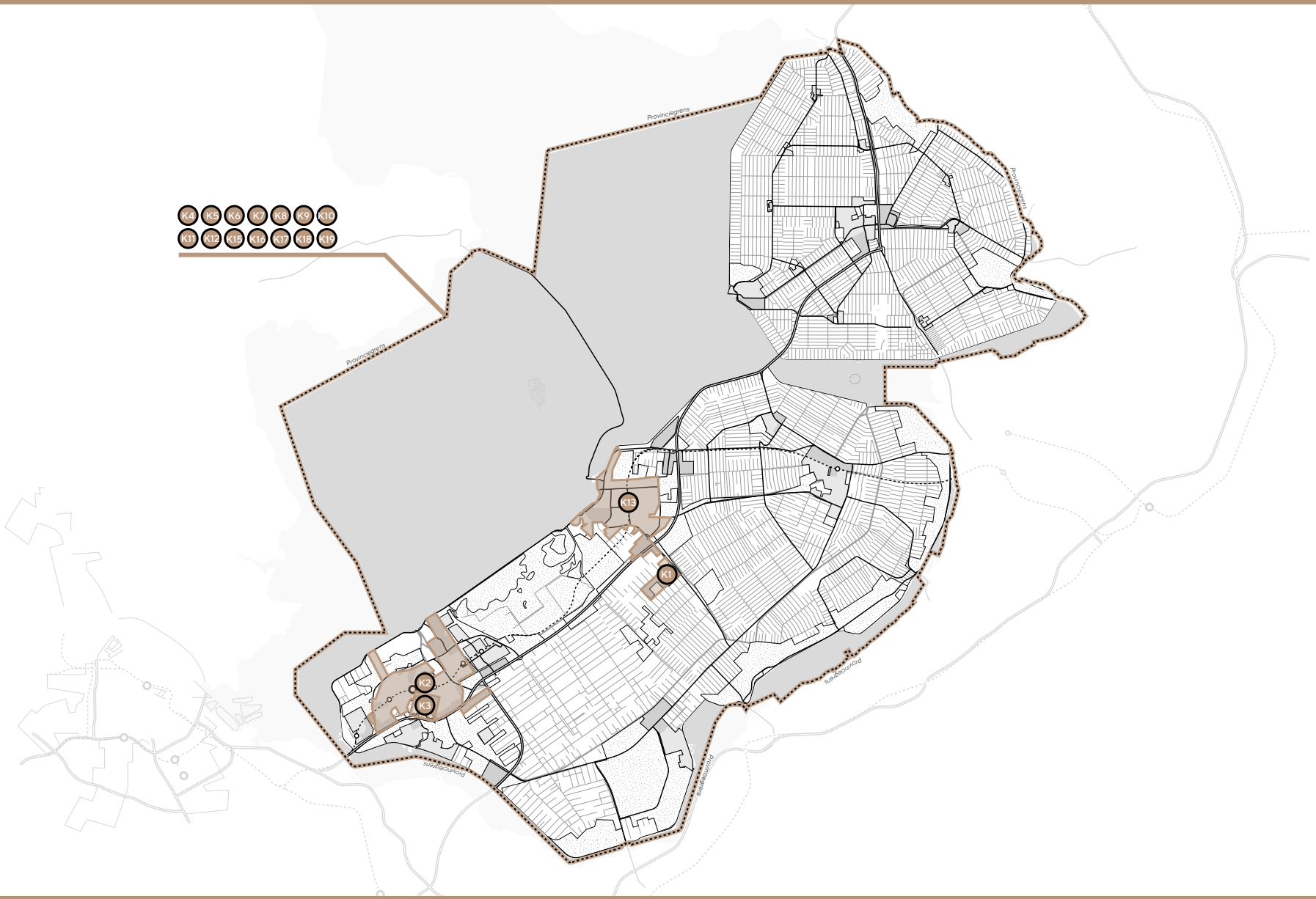

Regionale Kracht

Ambitie en doelen

Binnen de regionale netwerken biedt Flevoland authentieke krachten die een grote aantrekkingskracht hebben en bijdragen aan de versterking van de netwerken.

“In 2030 en verder heeft Flevoland een aantal voorzieningen dat op bovenregionaal niveau van een excellente kwaliteit is. Voorzieningen met een aantrekkingskracht en een reputatie die over de provinciegrenzen heen gaan.”

De opgave *Regionale Kracht* tilt de authentieke Flevolandse krachten naar een hoger niveau. Deze krachten worden ontwikkelmagneten die ervoor zorgen dat de bijdrage en positie van Flevoland in de omliggende stedelijke netwerken wordt versterkt. Zo kunnen we inspelen op de behoeften van inwoners, bedrijven, organisaties en overheden in de *daily urban systems* waarvan Flevoland deel uitmaakt.

De opgave *Regionale Kracht* heeft op programmaniveau als generiek doel het versterken van de economische structuur van Flevoland. Daarmee ontstaat een grotere concurrentiekracht van de stedelijke regio’s en als gevolg ook die van Nederland. Een versterking van de economische structuur leidt tot een versterking van de economische vestigingsplaatsfactoren en het aanbod van woon- en vrije tijdsmilieus in het stedelijke netwerk en Flevoland.

De provincie biedt voor Flevoland en de omliggende provincies ruimte en mogelijkheden op het gebied van onder andere de economie, recreatie, natuur en woonmilieus. De inzet door de provincie met haar gebiedspartners op strategische dossiers, bijvoorbeeld Amsterdam Lelystad Airport, Flevokust, Lelystad Airport Business Park, Mobiliteit en Infrastructuur Test Centrum, Maritieme cluster en Almere 2.0 inclusief de ecologische schaalsprong van het Markermeer draagt bij aan het benutten van de specifieke mogelijkheden van onze regio. Dit geldt ook voor het Nationaal Park Nieuwland en het met inwoners en maatschappelijke organisaties versterken van de natuur in Flevoland. We gebruiken en versterken daarmee de regionale kracht van Flevoland.

Regionale Kracht

Beoogde resultaten

Regionale Kracht streeft naar:
- Het tot stand brengen van strategische agendering en programmering met partners per authentieke kracht
- Periodieke netwerkrapportages
- Netwerkstrategie gericht op het versterken van de positie van Flevoland in de omliggende stedelijke netwerken.

Voor Excellente woonmilieus Almere en Lelystad:
- Strategische agenda's voor Lelystad en Almere:
- Lelystad Next level agenda
- Samenwerkingsagenda Almere met bouwstenen voor RRAAM en FVA
- Provinciale programmering om samenwerkingsagenda uit te voeren

Voor Logistiek knooppunt Lelystad:
- Toekomstbeeld (propositie) gezamenlijk met partners: beoogde lange termijn positionering en profilering van economisch knooppunt Lelystad als magneet binnen het stedelijk netwerk.
- Gezamenlijk programma (strategie en organisatie) voor het in de markt zetten en actueel houden van de propositie.

Voor het Blauwgroen waterrijk:
- Toekomstperspectief Blauw-groen Waterrijk
- Gebiedsprogramma's
- Netwerk van ondernemers en overheden

KOERSKAART

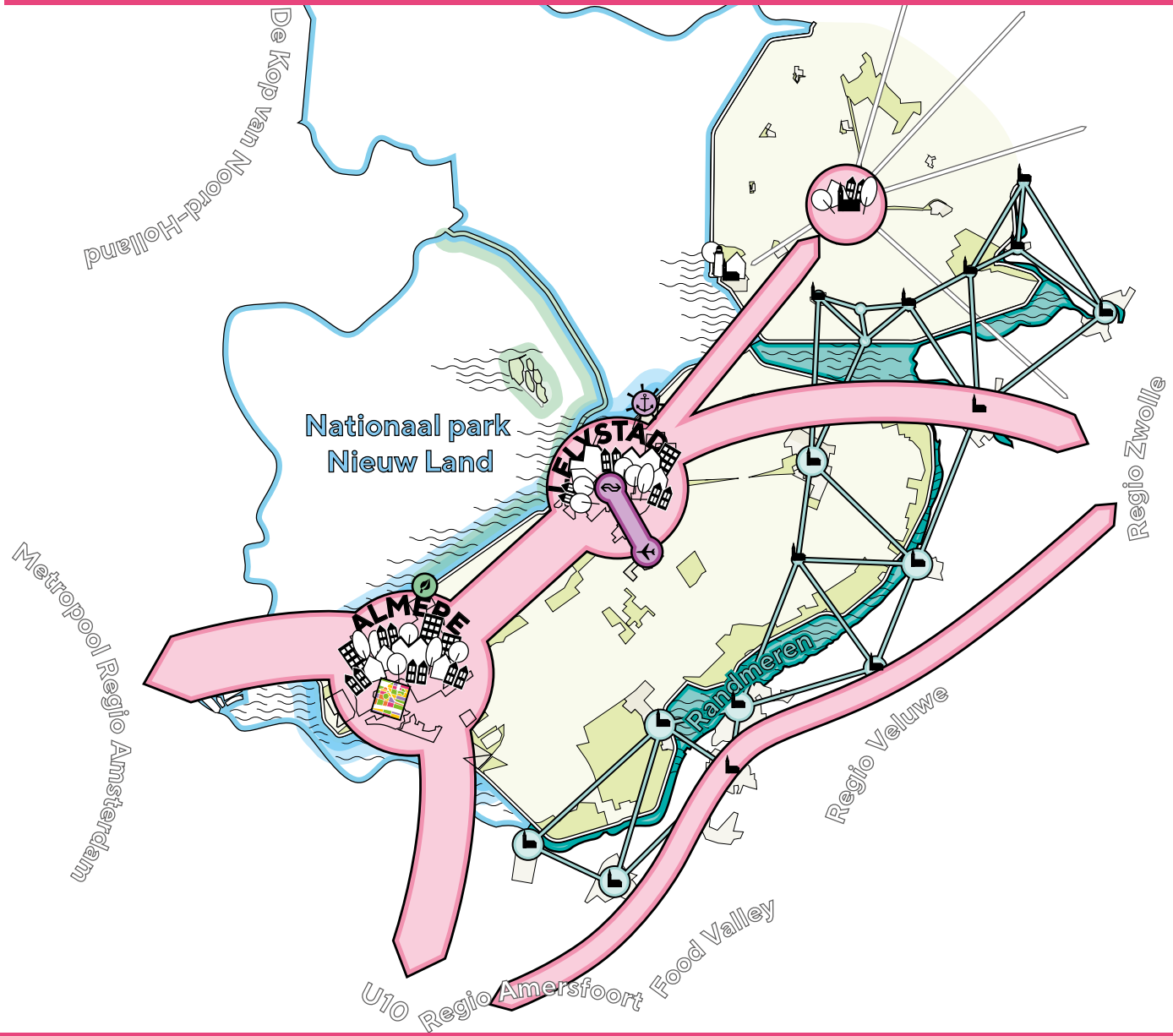

BLAUWGROEN WATERRIJK

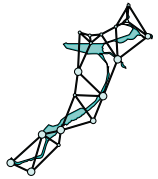

LOGISTIEK KNOOPPUNT LELYSTAD

EXCELLENT WONEN ALMERE EN LELYSTAD

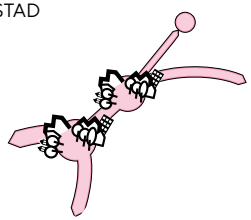

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
	Blauwgroen waterrijk			
A1	Ontwikkelen gezamenlijk toekomstperspectief en uitvoeringsagenda (LT).	●	●	●
A2	Gebiedsfoto: beeld van opgave, urgentie en ontwikkelkansen.	●		
A3	Afspraken met partners over lange termijn ontwikkelagenda, programmering en uitvoering.	●		
A4	Netwerkontwikkeling (verbinden).	●		
A5	Economische structuurversterking Noordelijk Flevoland (Parel van Flevoland = Urk, Werelderfgoed Schokland, Waterloopbos).	●	●	
A6	Verbeteren bereikbaarheid Oostrand Dronten, samen met de gemeente Dronten.	●	●	
A7	8ste landschapskunstwerk.	●		
A8	Nieuwe Natuur.	●	●	
A9	Natuurbeheer: behouden van de natuurwaarden en beleefbaarheid. Op grond van het natuurpact is de provincie mede verantwoordelijk voor de inrichting van het Natuur Netwerk Nederland. Tevens gelden uitvoeringsopgaven in de natura 2000 gebieden waaronder Oostvaardersplassen. Op grond van de wet natuurbescherming is de provincie verantwoordelijk voor het in stand houden van (bedreigde) soorten.	●	●	●
A10	Beleidsplan Recreatie & Toerisme uitvoeren: Ter uitvoering van de beleidsnota Recreatie & Toerisme is in 2018 een uitvoeringsagenda opgesteld. Hieraan gekoppeld is een subsidie/stimuleringsregeling vastgesteld.	●		

		KT	MT	LT
	Logistiek knooppunt Lelystad			
B1	Ontwikkelen van een regionale ruimtelijk-economische knooppuntstrategie (locatie Lelystad Airport/Businesspark en Flevokust Haven).	●	●	●
B2	Regionaal platformontwikkeling.	●	●	●
B3	Amsterdam Lelystad Airport (ALA) (luchthavenontwikkeling).	●	●	●
B4	Via Ontwikkelingsmaatschappij Airport Lelystad Almere (OMALA) stimuleren we het bedrijfsleven zich te vestigen op Lelystad Airport Businesspark (LAB) en gaan we samen met de partners Almere en Lelystad na of en zo ja met welke middelen de oorspronkelijk gedachte fase II (m.n. RvB grond) ook in ontwikkeling gebracht kan worden.	●	●	●
B5	We stimuleren en faciliteren kennisontwikkeling en innovatie op en rond de luchthaven met betrekking tot de omgeving en luchtvaart –en luchthavensystemen (via aanvullende middelen in het luchthavenfonds) i.s.m. NLR, TU Delft, Min IenW, LA, gemeente. We stimuleren de realisatie van een Airport Campus.	●	●	
B6	Smart Mobility LAB.	●	●	
B7	Bereikbaarheid luchthaven (Airportshuttle, Wegontsluiting: verbindingsweg, ontsluitingsweg, A6 aansluiting Lelystad Zuid, verbreding A6).			
B8	Economisch programma (provinciebreed):			
	• Opzetten regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM): businessontwikkeling en financiering, internationalisering, branding	●	●	
	• Win4all.	●		
	• Human Capital Agenda.	●	●	

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
B9	Flevokust-Haven: Via de doorontwikkeling van Flevokust Haven als integrale gebiedsontwikkeling versterken we de ruimtelijke-economische structuur, de logistieke knooppunten schakelfunctie van Lelystad aan de oostrand van de MRA en het vestigingsklimaat van de wijdere regio.	●	●	
B10	Maritieme strategie: met het Rijk en met regiopartijen werken we een gezamenlijke strategische agenda uit om de economische en maatschappelijke spin-off van de maritieme sector te verbreden en te verbinden aan andere domeinen (Generiek, doorlopend). Specifiek het Maritiem Cluster Urk versterken in de breedte om de economische structuur en de brede welvaart van Noordelijk Flevoland te versterken.	●	●	●
	Excellent wonen Almere en Lelystad			
C1	Nationaal Park Nieuwland incl. Markerwadden: werken aan masterplan.	●		
C2	Markermeer-IJmeer:			
	• Onderzoek mogelijkheden ecologische verbinding tussen Markermeer en Lepelaarplassen/Oostvaardersplassen (Project Oostvaardersoevers), waarbij we kansen voor de koppeling met andere regionale doelen meenemen. (KT, MT).	●	●	
	• Bijdragen aan planvorming Marker Wadden fase II na 2019 via procesgeld en middelen jaren ’20 een bijdrage aan de realisatiekosten (MT, LT).		●	●

		KT	MT	LT
C3	Natuurbeheer: behouden van de natuurwaarden en beleefbaarheid. Op grond van het natuurpact is de provincie mede verantwoordelijk voor de inrichting van het Natuur Netwerk Nederland. Tevens gelden uitvoeringsopgaven in de natura 2000 gebieden waaronder Oostvaardersplassen. Op grond van de wet natuurbescherming is de provincie verantwoordelijk voor het in stand houden van (bedreigde) soorten.	●	●	●
C4	Knooppuntontwikkeling as Lelystad-Schiphol (OV-knooppunten).	●	●	
C5	Oostelijke corridor Zwolle (Weginfrastructuur N23/ Roggebotsluis).	●	●	
C6	Fiets(paden)netwerk: We stellen samen met de gemeenten een plan van aanpak op voor het verbeteren van zwakke schakels.	●	●	
C7	Economisch programma:			
	• Opzetten regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM): businessontwikkeling en financiering, internationalisering, branding.	●	●	
	• Win4all.	●		
	• Human Capital Agenda.	●	●	
C8	Beleidsplan Recreatie & Toerisme uitvoeren: ter uitvoering van de beleidsnota Recreatie & Toerisme is in 2018 een uitvoeringsagenda opgesteld. Hieraan gekoppeld is een subsidie/stimuleringsregeling vastgesteld.	●		

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
C9	Uitvoeren cultuurnota: In de cultuurnota wordt langs vier lijnen gewerkt rond archeologie en erfgoed, podiumkunsten, amateurkunst, bibliotheken en cultuureducatie. Binnen de provincie wordt een cultureel profiel opgesteld in samenwerking met alle stakeholders. Het cultuurprofiel wordt opgesteld voor Flevoland zelf, er wordt ook bijgedragen aan het cultuurprofiel dat in MRA verband wordt opgesteld.	●		
C10	Strategische samenwerkingsagenda Almere.	●		
C11	IJmeerverbinding 2026+.			●
C12	Almere 2.0: Fonds Verstedelijking Almere (FVA).	●	●	●
C13	Floriade Werkt!	●	●	
C14	Aanpak station en stationsomgeving Almere Centrum.	●	●	
C15	Waterpark IJmeer.	●	●	
C16	Stichtse Lijn/corridor (versterking spoorvervoer Lelystad-Utrecht).	●	●	
C17	Lelystad Next Level: Lelystad ontwikkelt zich tot een duurzame en aantrekkelijke stad in de stedelijke netwerken waarvan zij deel uitmaakt.	●	●	
C18	Strategische agenda Lelystad Next Level.	●		
C19	Rijksvastgoed Lelystad (We onderzoeken op welke wijze nieuwe impulsen voor Lelystad kunnen worden gerealiseerd. Hierbij wordt gedacht aan: 1) een betere verhouding tussen vraag en aanbod op de Lelystadse kantorenmarkt; 2) oplossingen voor het overig vastgoed, zoals winkels en woningen; 3) nagaan in hoeverre het Rijk bereid is om inzet te plegen op grote dossiers als tegemoetkoming).	●		
C20	Marknesse MITC.	●	●	
C21	OV-Saal.	●	●	●

KAART PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

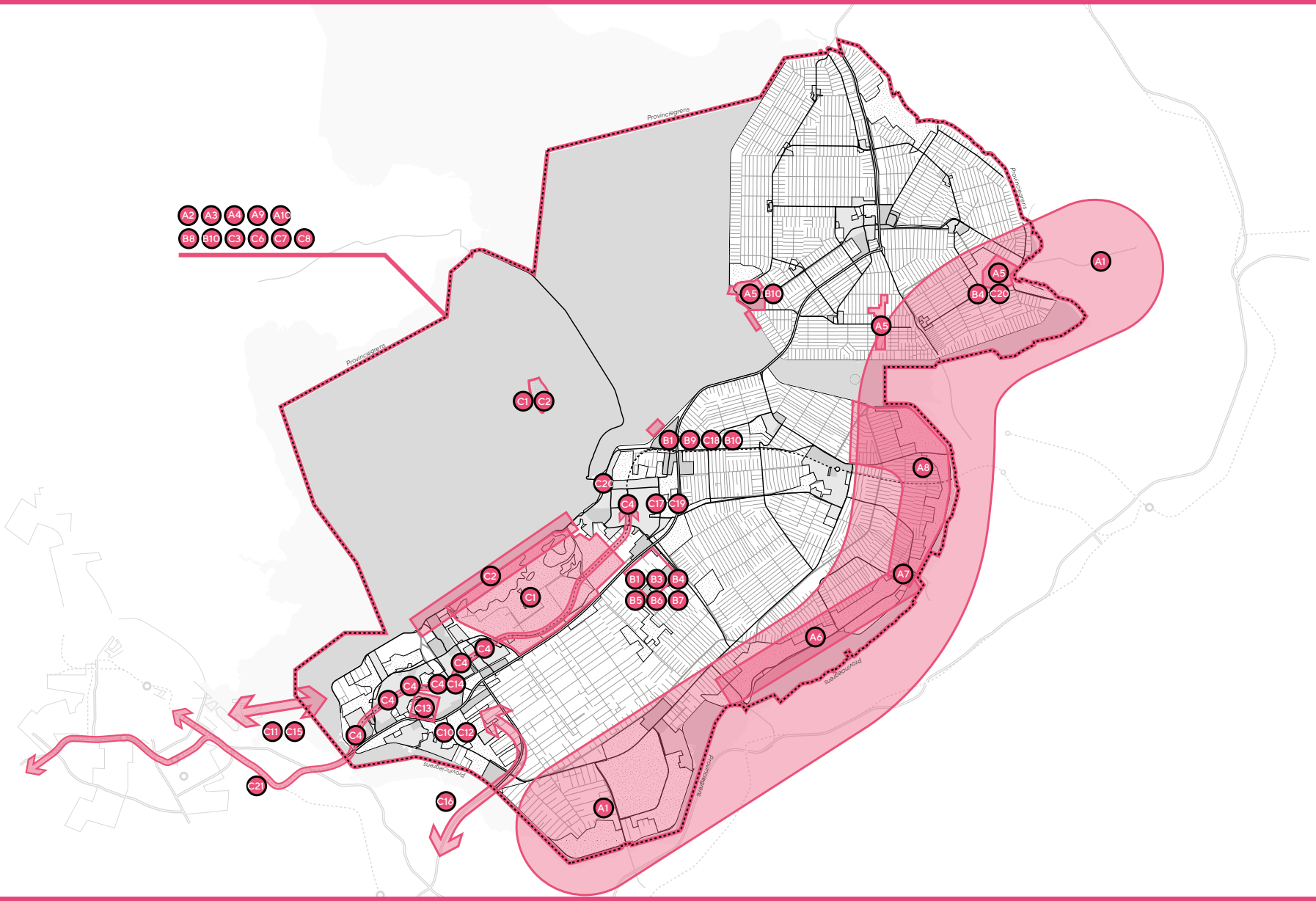

Landbouw: Meerdere Smaken

Ambitie en doelen

Flevoland heeft een agrarische sector van wereldformaat.

‘In 2030 en verder staat Flevoland bekend om het aanpassingsvermogen van de agrofoodketen. De beste garantie om blijvend een speler van wereldformaat te zijn, is een agrofoodketen met diversiteit en het vermogen om zich voortdurend te verbeteren. In Flevoland vinden nieuwe ontwikkelingen, bedrijfsvormen, technieken en kennis de weg naar de praktijk.’

Dit laten we in 2022 op de Floriade aan de wereld zien. Flevolandse agrarische bedrijven zijn het praktijklaboratorium. Hier brengen we innovaties in praktijk. We maken geen verschil in de soort vernieuwing. Het is een vanzelfsprekend vervolg op de oorsprong van ´s werelds beste landbouwgebied. We werken aanvullend op andere agrarische hotspots in de omliggende regio’s. In Flevoland doen ontwikkelaars en agrarische ondernemers het samen. Door te doen, leren we en wat we leren dragen we uit: binnen en buiten Flevoland.

Daarbij zorgen we met de agrofoodketen en de mede-overheden voor optimale condities voor de landbouw: een vruchtbare bodem, schoon water, een gezond ecosysteem en een goede infrastructuur. Alleen daarmee kan de agrosector ook in de toekomst floreren.

Landbouw: Meerdere Smaken

Beoogde resultaten

Met de opgave *Landbouw*: *Meerder Smaken* streeft de provincie naar snellere doorstroom van kennis naar praktijk en vice versa. We willen een grotere diversiteit aan bedrijfsstijlen en verdienmodellen. Sluiting van kringlopen van veld tot bord. Sterkere samenwerking binnen de agrofoodketen en binnen vergelijkbare bedrijfsstijlen (smaken). Gezondere bodem, schoner water, vooruitgang biodiversiteit. En een landschap geschikt voor lange termijn voedselproductie.

Concreet brengen we in de aankomende periode het volgende:

- Agro-innovatiemotor, bestaand uit: Agro Expert Raad, Platforms waar netwerken rondom een nieuwe ‘smaak’ kennis en ervaringen uitwisselen en waar nieuwe ideeën kunnen ontstaan, Proeftuinen waar in de praktijk ervaring wordt opgedaan met ‘nieuwe smaken’ van landbouw.
- Actuele kennisagenda voor de thema’s Voedselkwaliteit, Precisie-landbouw en Smart Farming, Kringloop & Ketens, Natuur en landbouw en voor optimale condities.
- Kennis delen binnen de agrofoodketen: kennisnetwerk Bodem en Water +.
- Transparant afwegingskader voor (mede)financiering en faciliteren van initiatieven door Provincie Flevoland.
- Human capital agenda voor de agrofoodketen in Flevoland.
- Overzicht beschikbare fondsen en regelingen voor uitvoering proeftuinen.

LANDBOUW: MEERDERE SMAKEN

KOERSKAART

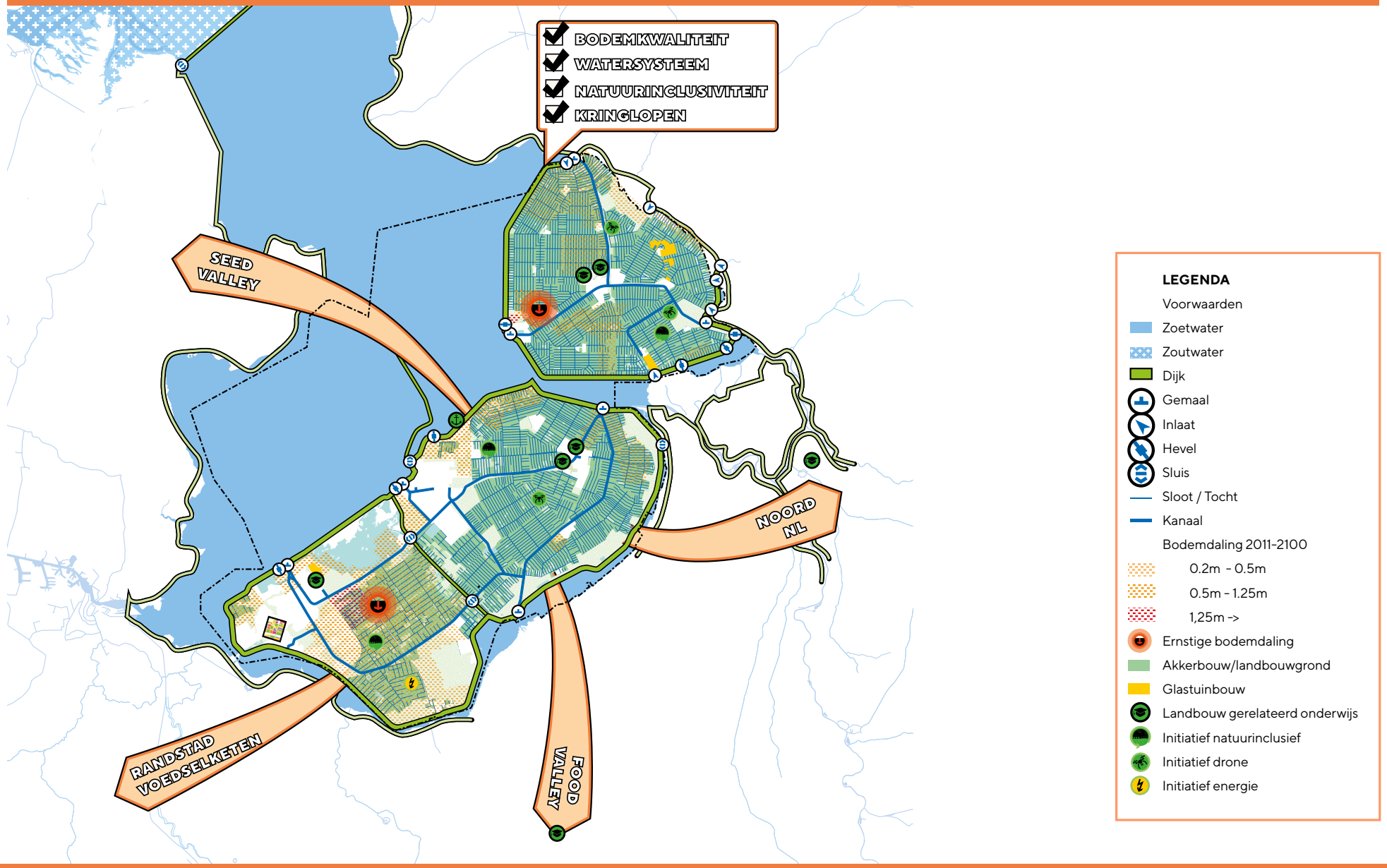

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
L1	Noordelijk Flevoland: Innovatie in de agrofoodsector o.m. via subsidiering masterplan Agrofoodcluster.	●		
L2	Amsterdam Lelystad Airport: We faciliteren Stichting De Lelystadse Boer: een initiatief om het agrarisch gebied rondom de luchthaven te profileren en te ontwikkelen als de 'groentetuin van Nederland'.	●		
L3	Almere 2.0: Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere werken we aan: - Flevocampus. – In Almere Centrum Weerwater is ruimte en gelegenheid voor zo'n academische leer- en werkomgeving, gericht op Feeding the City. – Kennisstad Almere: Inrichting van een lectoraat Growing Green Cities en een leerstoel. – Oosterwold: stadslandbouw.	●	●	●
L4	Nieuwe Natuur: We werken aan de projecten: - G38 en Swifterpark: Boerenbedrijven in combinatie met beleefbare, toegankelijke natuur. – Voedselbossen (onderdeel Eemvallei-Zuid): Aanleggen van toegankelijk en beleefbaar voedselbos. – Pioniernatuur, Vliervelden (onderdeel Eemvallei-Zuid), Noorderwold, Oostkant Dronten: Projectideeën waarin de scheidslijn tussen natuur en landbouw wordt gezocht.	●	●	
L5	Plattelands Ontwikkelingsprogramma 3: In overleg met de gebiedspartijen stellen wij subsidiegelden beschikbaar en beoordelen wij aanvragen voor verbetering van bodem- en waterkwaliteit en verduurzaming van de Flevolandse landbouw.	●	●	
L6	Kansen voor West II: We subsidiëren o.m. de projecten: - Duurzame aardappelbewaring onder water. – Productielijn voor grootschalige groei en stress Haematococcus pluvialis. – Led it be fresh: verticaal teelten gebruikmakend van LED.	●	●	
L7	Interreg V: De provincie is trekker (leadpartner) van FoodChains4Europe.	●	●	

		KT	MT	LT
L8	Nationale Omgevingsvisie Regio van de Toekomst: ruimtelijke impact van opgave LMS: Actualisatie / verbetering omgevingsbeleid op basis van bevindingen NOVI Regio van de Toekomst.		●	●
L9	Actieplan Bodem en Water, met onderzoek naar verbreding met biodiversiteit en kringloop: Kennisfaciliteit landbouw, bodem en water.	●	●	
L10	Vitaal platteland: Verduurzaming agrofoodsector. Evaluatie agenda Vitaal Platteland.	●		
L11	Project Digitale ontsluiting: Digitale infrastructuur essentieel voor ontwikkeling agrofoodsector.		●	
L12	Agrarisch natuurbeheer: natuurinclusief een van de kansrijke smaken landbouw + versterking basisconditie biodiversiteit, bodem en water.	●	●	
L13	Proof of Concept fonds, voucherregeling, human capital, ROM uitvoering: agrofood belangrijke economische sector: Ontwikkelen Human Capital agenda i.s.m. onderwijsinstellingen.	●	●	
L14	Branding: Flevoland staat wereldwijd bekend als proeftuin voor toplandbouw. De Flevolandse producten zijn bekend om hun goede kwaliteit.		●	●
L15	Platform energieneutrale landbouw: een smaak vernieuwende landbouw verder brengen. Klimaattransitie in de landbouw verwezenlijken.		●	
L16	ABW: gebiedsproject Noordoostpolder.	●	●	
L17	Noordelijk Flevoland: ondersteuning Agrofoodcluster + landbouwontwikkeling.	●		
L18	Flevokust: agrofoodhub.	●	●	●

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
L19	Floriade: economie maken met vooruitzicht op Floriade, en uitvoering programma Floriade Werkt!	●	●	
L20	Stuurgroep agrarisch grondgebruik: onderzoek landbouwkundige structuur.	●	●	
L21	Stuurgroep bodemdaling.	●	●	●
L22	Ontwikkelen (structureel) afwegingskader voor (mede) financiering en faciliteren van initiatieven.	●	●	●
L23	Onderzoek financieringsbehoefte en -mogelijkheden voor toepassen nieuwe technieken agrarische sector + omschakeling naar duurzame bedrijfsvoering. Onderzoek financieringsbehoefte en -mogelijkheden voor toepassen nieuwe technieken agrarische sector + omschakeling naar duurzame bedrijfsvoering.	●	●	
L24	Opstellen en beheren kennisagenda.	●	●	
L25	Oprichten en faciliteren Agro Expert Raad.	●	●	●
L26	Faciliteren van vier platforms: Voedselkwaliteit, Precisie-landbouw en Smart Farming, Kringloop & Ketens, Natuur en landbouw.	●	●	
L27	Platform Natuurinclusief.	●	●	
L28	Platform Smart Farming.	●	●	
L29	Faciliteren proeftuinen rondom de thema's Voedselkwaliteit, Precisie-landbouw en Smart Farming, Kringloop & Ketens, Natuur en landbouw.	●	●	
L30	Proeftuin Elektro Farming.	●	●	
L31	Droneslandbouw Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum.	●	●	

		KT	MT	LT
L32	Droneslandbouw AERES Hogeschool.	●	●	
L33	Agro Forestry Proeftuin, Agro-Ecologie en Technologie.	●	●	●
L34	Agro Forestry Eemvalley.	●	●	
L35	Strokenteelt ERF BV.	●	●	
L36	Strokenteelt FAC.	●	●	
L37	Verkenning natuurinclusief FAC.	●	●	
L38	Verkenning natuurinclusief Louis Bolk.	●		
L39	Lasting Fields.	●	●	
L40	Nationale Proeftuin Precisie-Landbouw.	●		
L41	Smart Farming 4 Noord Nederland.	●	●	
L42	Proeftuin Plantaardige Eiwitten.	●	●	
L43	Stadslandbouw Almere.	●		
L44	Proeftuin hybride aardappelveredeling.	●	●	

LANDBOUW: MEERDERE SMAKEN

KAART PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

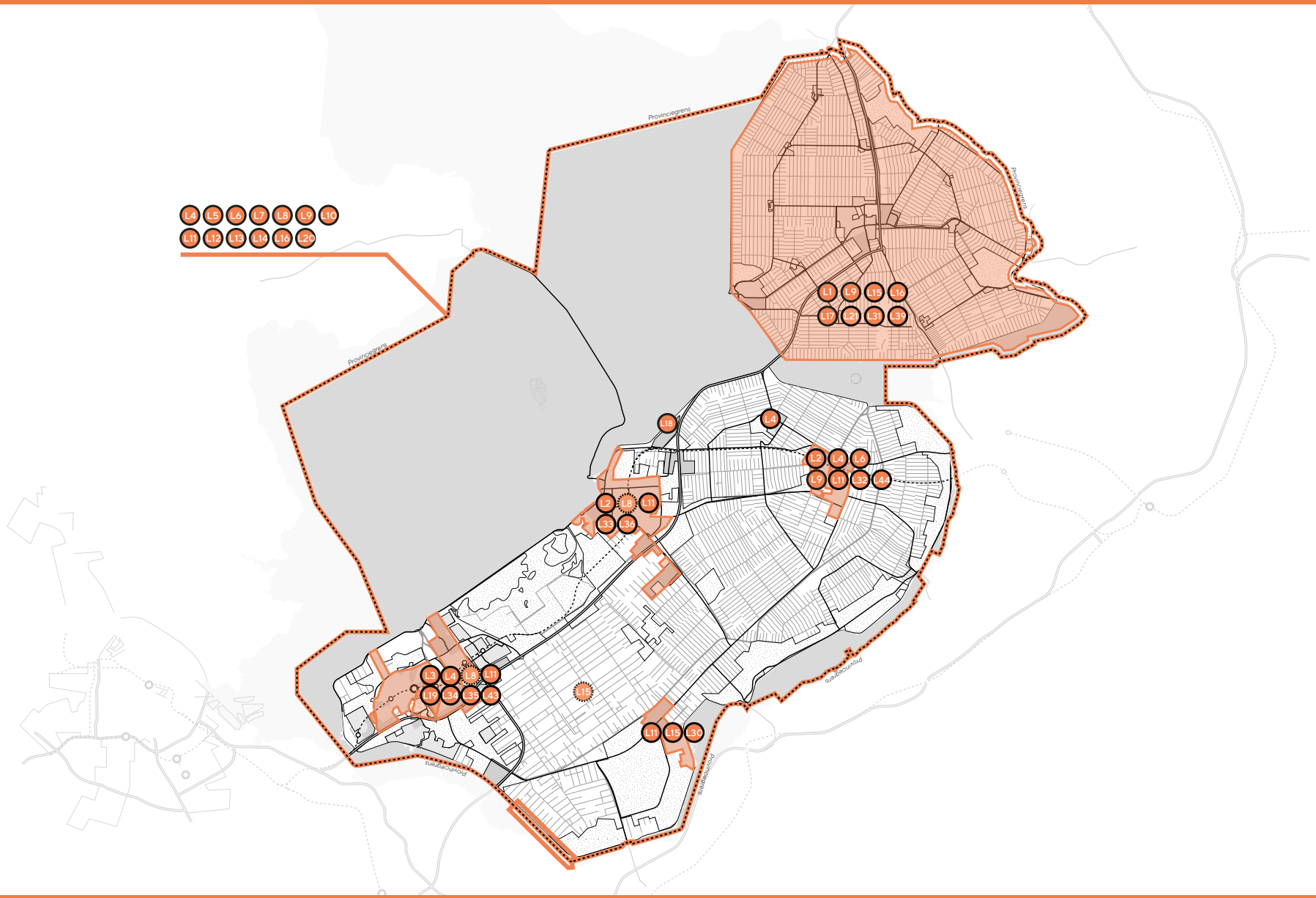

Duurzame Energie

Ambitie en doelen

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de provincie die draait op duurzame energie. We hebben de energietransitie slagvaardig aangepakt. We gebruiken zo min mogelijk energie en wekken zelf of in de omgeving duurzame energie op. In Flevoland zijn hoofdzakelijk energieneutrale en energie producerende woningen en bedrijven. En we zijn op weg om in 2050 geen fossiel gas meer in de Flevolandse huizen en bedrijven te gebruiken. Al doende zijn er duizenden nieuwe banen ontstaan en zijn we bekend geworden om onze energiekennis.

Daarnaast is Flevoland een regio waarvoor een RES opgesteld gaat worden, een regionale energiestrategie waarin we als regio onze regionale bijdrage aan de nationale opgave inzichtelijk maken tot 2030 met een doorkijk naar 2050. De RES is onderdeel van het Klimaatakkoord waarin wordt gewerkt naar 49% CO2 reductie in 2030 en 95% CO2 reductie in 2050. De RES gaat primair over de klimaattafels Elektriciteit en Gebouwde omgeving. De andere tafels van het Klimaatakkoord zijn Mobiliteit, Industrie en Landbouw & Landgebruik. Aan deze tafels zitten vertegenwoordigers van de hele sector. Zij hebben samen maatregelen ontwikkeld die moeten leiden tot de beoogde reductie.

- Het opstellen van een Regionale Energiestrategie (RES) voor hoe Flevoland als regio haar bijdrage aan de nationale opgave gaat realiseren
- Het vergroten van duurzame energieproductie (en ruimte daarvoor) door het stimuleren van:
  - windenergie (1390,5 Mw wind 2020)
  - zonenergie in het landelijk gebied (1000 ha zon op land, ca 1000 Mw)
  - geothermie pilots(nu voor Luttelgeest, Almere en Lelystad)
- Bevorderen van de bewustwording van de Flevolander van nut en noodzaak van energietransitie
- Het economisch voordeel voor Flevolanders benutten en lasten evenwichtige te verdelen door:
  - banengroei
  - voordeel via wind en zon (participatie)
- Geen gebruik meer van fossiel gas (gemeentelijke warmteplannen in 2021)
- Het inrichten van een energie-neutrale provinciale organisatie via het deelprogramma het Goede Voorbeeld

Duurzame Energie

Beoogde resultaten

Komend jaar staat in het teken van de RES; als provincie gaan we samen met partners in 2019 een strategie ontwikkelen waarbij een organische en logische integratie met de Flevolandse Energieagenda (vastgesteld in voorjaar 2018) wordt nagestreefd. Daartoe worden diverse bouwstenen uitgewerkt die samen nodig zijn om tot een gedragen regionale aanbod te komen. En werken partners aan het op een logische manier elkaar verbinden van die bouwstenen. Dit proces is momenteel in ontwikkeling en zal in de loop van 2019 zich uitkristalliseren.
De huidige doelstellingen van de provincie, het Rijk maar ook van de partners moeten daarin een logische plek krijgen. Via het proces van de RES worden deze ambities en doelstellingen opgelijnd tot een coherent en elkaar versterkend geheel. Onze ambitie moet aansluiten bij het hoge ambitieniveau van het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord en de RES hebben een looptijd tot 2030 maar de RES geeft een doorkijk naar 2050.

De ontwikkelingen in de markt, technologie en beleid binnen en buiten Nederland maken dat de weg naar doelstellingen niet vastligt. De maatregelpakketten zoals deze zijn ontwikkeld binnen het Klimaatakkoord geven ruimte om als regio een eigen weg te vinden die past bij het karakter van Flevoland. In de RES geven we aan hoe we dat met elkaar gaan doen.

De Flevolandse Energieagenda zoals die nu is vastgesteld gaat met name over de gedeelde ambitie en de manier van samenwerken tussen de aangesloten partners. De RES is een strategie, en gaat dus verder dan FEA, en maakt inzichtelijk wat er al is, wat er kan en wat een regio gaat doen. De volgende elementen krijgen hierin in elk geval een plek:

- Uitgangssituatie (huidig)
- Potentieel opwek (landelijk en stedelijk)
  - Zon, wind, bio-energie, bodemenergie, thermisch energie
- Potentieel warmte
- Potentieel besparing

DUURZAME ENERGIE

KOERSKAART

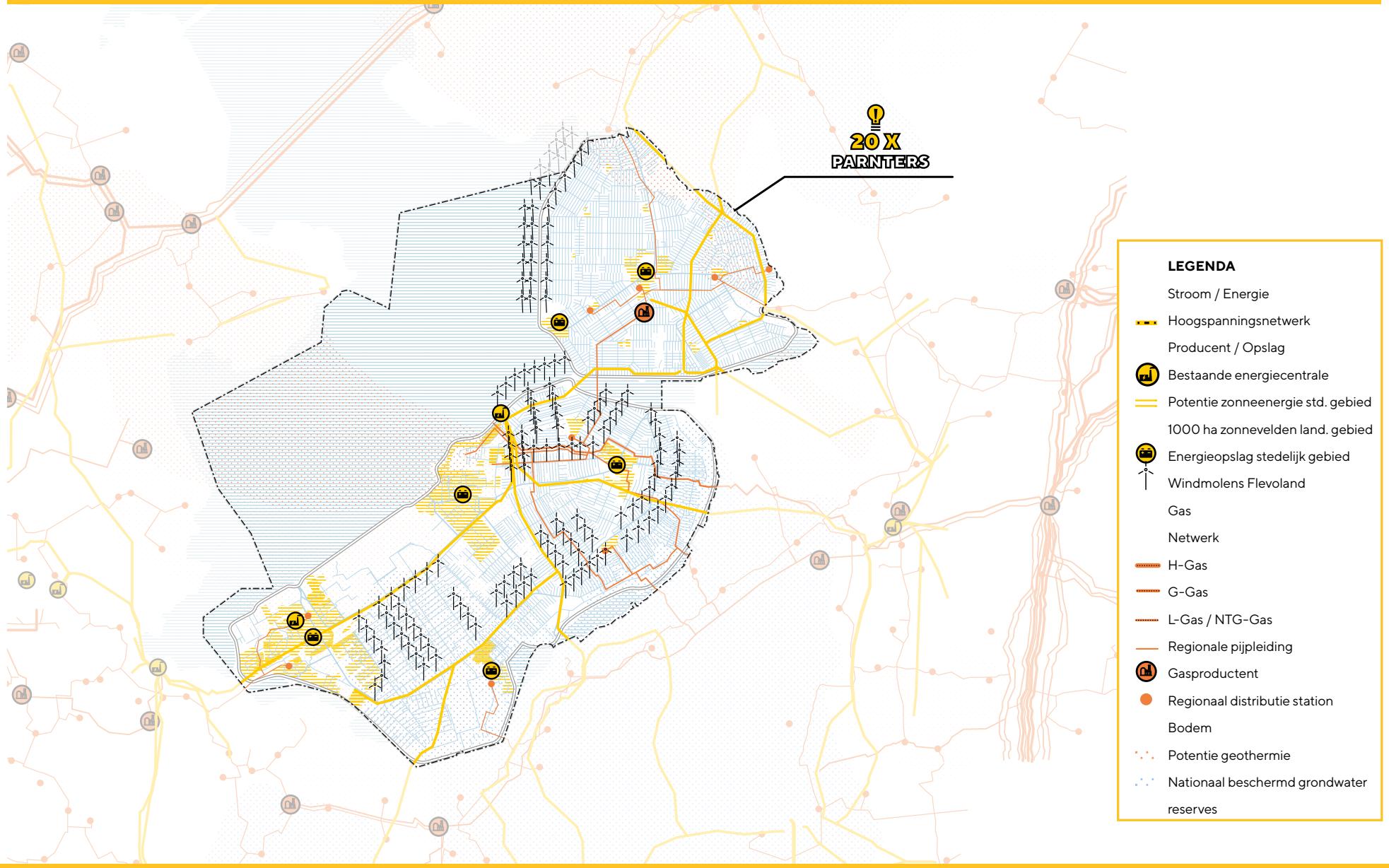

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
D1	**Flevolandse Energieagenda (programma/netwerk/ kennisdeling)**	●	●	
D2	**Koerslijn: Energieneutrale Steden en dorpen**			
	Regionale Energiestrategie (opwek, besparing)	●	●	●
	Warmtetransitie (van het gas af)	●	●	
	Gezamenlijke bewustwordingscampagne en versterking Energieloket	●	●	
	Subsidieregeling Zon voor asbest	●		
	Subsidieregeling Ondersteuning projecten	●		
	Expertisecentrum (DE-on)	●		
	Human Capitalkansen benutten	●	●	
	Monitoring ontwikkelen	●	●	
D3	**Koerslijn: Ruimte voor Energie**			
	Regioplan Wind: Realisatie van opschalen en saneren	●	●	●
	Structuurvisie Zon op land: Mogelijk maken van 1000 ha zonne-energie in landelijk gebied	●	●	●
	Pilots Geothermie: Onderzoeken mogelijkheden geothermie in Almere, Lelystad en Luttelgeest	●	●	●
	Aanpak ontwikkelen zon op dak met gemeenten	●	●	●
	Aanpak ontwikkelen zon op water		●	●
	Kansen voor waterstof in kaart brengen	●	●	
	Opslagmogelijkheden voor waterstof e.d.		●	
	Infrastructurele (on-) mogelijkheden en fasering	●	●	
	Energieverkenning IJsselmeer	●	●	

		KT	MT	LT
D4	**Koerslijn: Het goede voorbeeld**			
	• Actieagenda het Goede Voorbeeld '19/'20	●		
D5	**Amsterdam Lelystad Airport/OMALA:** - Duurzame Energie: We maken van Lelystad Airport Business Park een show case op het gebied van lokale opwek en gebruik van duurzame energie (powerparking, grootschalige zon PV in het gebied i.s.m. RWS, OMALA, Luchthaven, Lelystadse Boer, gemeente Lelystad, Liander). • Bodemenergie: inzetten van bodemwarmte voor energievoorziening. • Duurzame waterketen: beperken van het watergebruik en hergebruiken van het afvalwater. • Duurzame mobiliteit: ontwikkelen duurzame OV en testfaciliteiten zelfrijdend vervoer. • Gelijkstroom-wisselstroomnet: Verder doorontwikkeling van het gelijkstroom-wisselstroom netwerk. • Duurzaam afvalconcept: beperken van de afvalstroom. Groene grondstoffen: telen en verwerken van biobased materialen. (opmerking: aanvullende middelen via het luchthavenfonds).	●	●	
D6	**Flevokust Haven:** Met Lelystad en ENGIE (eigenaar van de Maxima-centrale). In de gebiedsontwikkeling Flevokust Haven wordt gezamenlijk met Engie en de gemeente Lelystad invulling gegeven aan de intentieovereenkomst 'Duurzame gebiedsontwikkeling Flevokust Haven'.	●	●	
D7	**Almere 2.0:** We werken binnen het sleutelproject 'De Energieneutrale Stad' aan de projecten: Energiefonds en Stad zonder Gas.	●	●	●

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
D8	**EFRO en Interreg:** • We steunen EFRO/Kansen voor Flevoland-projecten, waarmee we een innovatieve en duurzame impuls aan de regionale economie geven en het MKB ondersteunen. • We werken aan INTERREG-projecten (innovatieprojecten en projecten ter verduurzaming van de Europese economie), waarmee we grensoverschrijdende (MKB-) samenwerking en regionale ontwikkeling bevorderen.	●	●	
D9	**Onderdeel Maatregelen lijst infra 2019-2023:** Biobrandstof opnemen in alle bestekken en aanbestedingen	●	●	
D10	**Onderdeel Maatregelen lijst infra 2019-2023:** Showcase project (duurzaamheid) uitvoeren.	●	●	

DUURZAME ENERGIE

KAART PROVINCIALE PLANNEN & PROJECTEN + GEMEENTELIJKE COALITIEAKKOORDEN

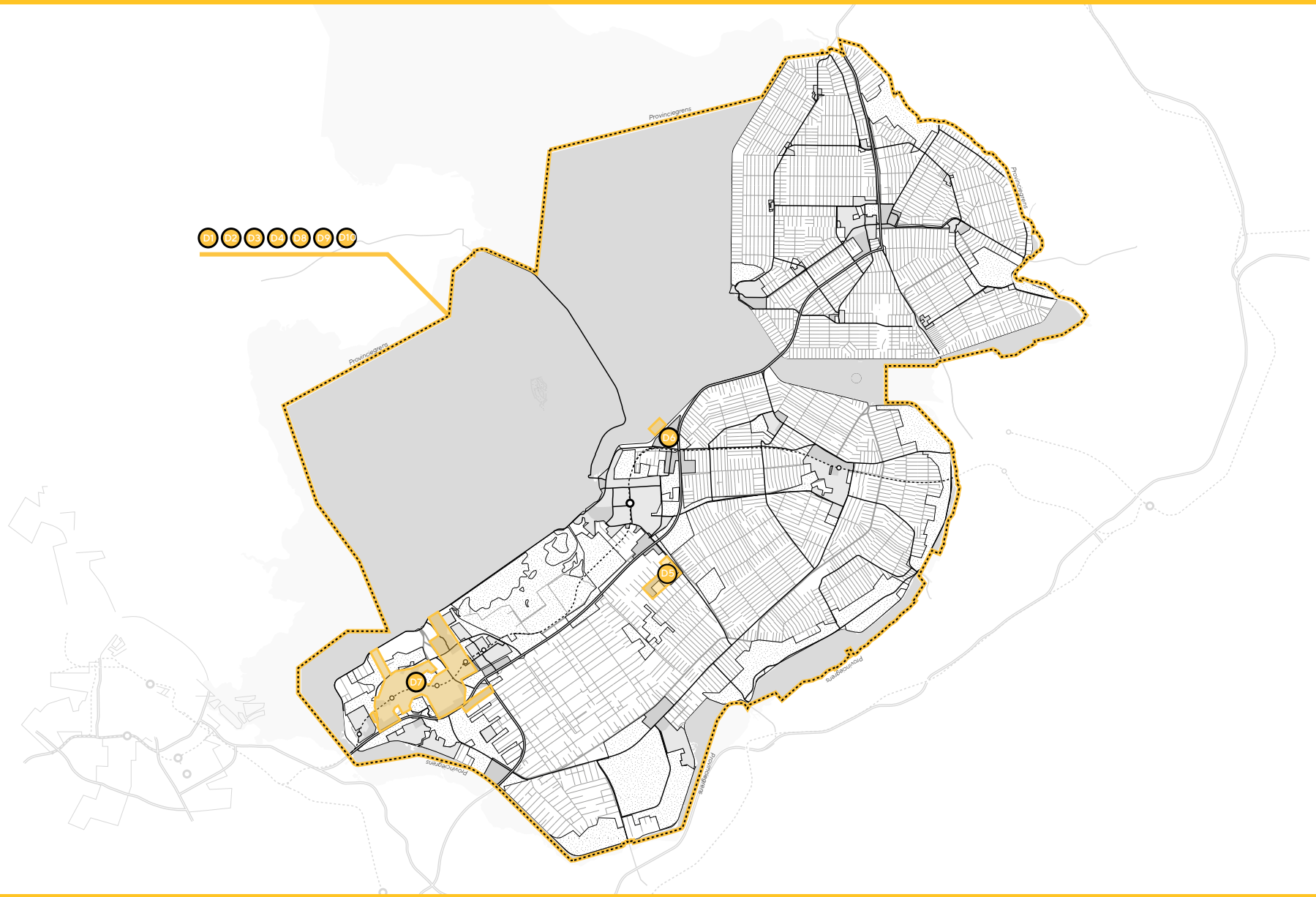

Circulaire Economie

Ambitie en doelen

De circulaire economie biedt volop kansen voor de economie van Flevoland. Er is in onze provincie ruimte en ambitie.

‘In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de grondstoffen-leverancier voor de circulaire economie. (Rest)stromen uit de landbouw, bedrijven en huishoudens maken we geschikt voor duurzaam (her)gebruik. Groene grondstoffen en gebruikte materialen bewerken we zodanig dat ze snel en gemakkelijk hun weg vinden naar bestaande en nieuwe afzetmarkten: in Flevoland, in Nederland en wereldwijd. Door nieuwe – circulaire – materialen te maken, heeft de regionale economie een impuls gekregen. De agrarische sector en het bestaande bedrijfsleven profiteren hiervan. Het bewerken van (rest) stromen om te voldoen aan de marktvraag trekt nieuwe bedrijvigheid aan: innovatieve en creatieve bedrijven, adviesbureaus, maakindustrie en logistieke ondersteuning.’

De ambitie van de opgave vormt het uitgangspunt bij de strategie, de aanpak en de invulling van de uitvoering. De uitwerking richt zich op het ontwikkelen op vier pijlers:

1. Samenwerken en leren/ ontwikkelen
2. Economisch en juridisch instrumentarium
3. Provinciale programma’s en activiteiten
4. Het goede voorbeeld

Daarbij wordt belangrijk gevonden:

- we werken samen met partijen in het Platform Circulaire Economie en de daaraan verbonden ‘keteninitiatieven’;
- we werken samen met de mede-overheden aan het optimaliseren van de condities;
- provinciale programma’s en activiteiten dragen waar mogelijk bij aan de uitvoering van de opgave.

Circulaire Economie

Beoogde resultaten

De provincie ziet het als haar belangrijkste taak in de transitie van een lineaire naar een circulaire economie om andere partijen in staat te stellen de kansen te pakken, die de circulaire economie biedt. Als regionale overheid wil de provincie vanuit haar schaalgrootte, positie als midden bestuur en met de instrumenten die zij heeft een rol van betekenis spelen om de ambitie ‘Flevoland staat in 2030 bekend als grondstoffenleverancier voor de nieuwe circulaire economie’ te realiseren.

De uitvoering richt zich dan ook op de generieke condities die nodig zijn om van de lineaire naar een circulaire economie te gaan. Dit zijn:

- de instrumentele condities voor het platform en keteninitiatieven en de samenwerking met kennisinstellingen;
- economisch instrumentarium voor versnelling en innovatie;
- passende wet- en regelgeving die ruimte biedt aan initiatieven en vernieuwing binnen de kaders van de omgevingskwaliteit (als maatschappelijke doelstelling van de Omgevingswet);
- ruimtelijk beleid dat mogelijkheden biedt aan initiatieven en vernieuwing binnen de kaders van de omgevingskwaliteit en de opgave ‘het verhaal van Flevoland’;
- complementair bestuur met de mede-overheden; gemeenten, waterschap en de rijksoverheid over de (complementaire) inzet van overheidsinstrumentarium.

Meer specifiek pakt de provincie ook een rol in het geven van Het goede voorbeeld (o.a. door inkoop- en aanbesteding) en waar mogelijk in de uitvoering van provinciale programma’s en activiteiten.

Circulaire Economie

Beoogde resultaten - vervolg

De provincie Flevoland streeft met de opgave *Circulaire Economie* ook een aantal specifieke resultaten na:

1. Toename van secundair materiaal ten opzichte van zogenaamd primair/ 'virgin' materiaal in gebruik binnen de provincie en in aandeel van de handelsbalans
2. Impuls voor de regionale economie
3. Groei van het aantal circulaire banen
4. Toename van de bekendheid Flevoland als leverancier van grondstoffen voor de circulaire economie

Voor de monitoring zal er aangesloten worden bij de monitoringssystematiek die de Rijksoverheid gaat hanteren. Er wordt voor Flevoland specifiek ook gewerkt aan een set van concrete indicatoren en dashboard voor monitoring.

Op basis van de ambitie van de opgave is het van belang dat de maatregelen ook een concreet effect hebben: we zetten de beweging in gang. Daarom streven we er met de opgave *Circulaire Economie* ook naar dat:

- Bedrijven meer kennis hebben over circulaire business-modellen en passen die ook toe
- bedrijven meer kennis hebben over (elkaars) materiaal-stromen en vormen nieuwe ketens
- bedrijven gebruikmaken van de beschikbare middelen voor circulaire activiteiten
- belemmeringen op het gebied van wet- en regelgeving zijn weggenomen

KOERSKAART

"GRONDSTOFFENLEVERANCIER ZIJN IN 2030"
GROENE GRONDSTOFFEN
GEBRUIKTE MATERIALEN
HET GOEDE VOORBEELD
Flevokust Haven
Circulaire hub
Circulair inkopen
Taste Up Dronten
Aeres Hogeschool
Acres/WUR
ROC Flevoland
Bamboeketen
Grasverwaarding
Spintone CO2
Cerwinn
Plasticfabriek
Almere
Winnesheim
Innovatieweg A6
Rotorbladen
Florade werkt
Citylab Stedelijke grondstoffen
Polymer
Science
Park
Zwolle
metropool
regio amsterdam
REGIO
ZWOLLE

PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

		KT	MT	LT
C1	Organiseren Platform Circulair Flevoland.	●		
C2	Aanjagen en deelnemen in keteninitiatieven.	●		
C3	Opstellen dashboard monitoring.	●		
C4	Opstellen en uitvoeren communicatiestrategie.	●		
C5	Deelname aan IPO en MRA werkgroepen	●		
C6	Almere 2.0: We werken binnen het sleutelproject “De Afvalloze Stad” aan het opwaarderen van reststromen, onder meer door: Transitieprogramma Stedelijke Grondstoffen, Upcycle Centrum, Competitie Upcycle City, Citylab Stedelijke Grondstoffen en Terugdringen Voedselverspilling. Daarnaast wordt vanuit Almere Oosterwold een living lab decentrale waterzuivering opgestart.	●	●	●
C7	Floriade Werkt!: We bieden mogelijkheden om innovatieprocessen en systeeminnovaties met andere sectoren zoals biobased economy, energieproductie en gezondheid toe te passen, om zo de agrofoodketen te verduurzamen en te versterken.	●		
C8	Flevokusthaven: Industrieterrein met ruime mogelijkheden voor circulaire bedrijven: upcycling van groene grondstoffen, bouwmaterialen en gebruikte materialen.	●	●	
C9	Human Capital Agenda: Vraagstuk onderwijs-arbeidsmarkt.	●	●	
C10	IVN subsidie: kennis en educatie – skills circulair. Opleiden leerlingen en studenten circulaire banen.	●	●	

		KT	MT	LT
C11	NMFF subsidie: Partnerschap en uitdragen projecten/initiatieven.	●	●	
C12	Natuurbeheer: Groen beheer en waterplanten: lokale verwerking tot nieuwe grondstof of product/nieuwe businesscases.	●	●	
C13	Economisch Programma/ROM: Businessontwikkeling en financiering, internationalisering, branding.	●	●	
C14	OFGV/NZKG: instrumenten: juridische condities op orde, wegnemen belemmeringen.	●	●	
C15	**Onderdeel Maatregelen lijst Infra 2019-2023:**			
	• Minimaal 70% hergebruik van asfalt in onder- en tussenlagen.	●	●	
	• Sturen op hoogwaardige versterking van bermgras door EMVI.	●	●	
	• Toepassen cementloze grasbetontegels.	●	●	
	• Toepassen cementloos beton in alle fietspaden, al toegepast in Zeewolderdijk, Spiekweg en Urkerweg.	●	●	
	• Niveau 5 van de CO2-prestatieladder als geschiktheidseis in aanbestedingen met asfalt.	●	●	
	• Aannemers stimuleren innovatieve oplossingen aan te bieden door EMVI in te richten met DuboMath.	●	●	
	• Betongranulaat als grindvervanger in beton (minimaal 5%, lange termijn minimaal 20%).	●	●	

CIRCULAIRE ECONOMIE

KAART PROVINCIALE PLANNEN EN PROJECTEN

WAT WE AL DOEN

Samenhangend versterken

Het is de kunst om iedere keer opnieuw te kijken naar de samenhang – in de breedste zin van het woord - om maximaal de energie die er is te bundelen. Zo brengen we Flevoland verder. We zijn stelselmatig op zoek naar multipliers. Die multipliers kunnen van strategische, financiële en organisatorische aard zijn. Hiertoe investeren we structureel in bestuurlijke ontmoetingen, gezamenlijke beeldvorming en regionale agendering.

De inzet is om als één overheid te werken, samen met de gemeenten. In 2019 werken we toe naar samenwerkingsagenda's voor de middellange termijn met iedere gemeente en voor een aantal regionale vraagstukken. De basis hiervoor is gelegd in het najaar van 2018 met de *Tussenrapportage Samen Maken We Flevoland*.

De zeven stippen versterken elkaar. Er bestaan veel dwarsverbanden met alle andere opgaven. Ter illustratie: door het aantrekken van bedrijven bij Flevokust en LAB ontstaan kansen op maatschappelijke participatie. De energietransitie wordt met Flevokust ondersteund door het stimuleren van vrachtvervoer over water.

WAT WE AL DOEN - KAART EN TABEL

In het kaartbeeld en de tabel hieronder zijn de dwarsverbanden in beeld gebracht van de provinciale activiteiten, inspanningen en programma's. Hiervoor wordt in de tabel aangegeven aan welke stip(pen) ze bijdragen. In het kaartbeeld wordt geografisch inzichtelijk gemaakt waar de provinciale energie zich op richt in 2019.

Ruimte voor Initiatief

Landbouw: Meerdere Smaken

Het Verhaal van Flevoland

Duurzame Energie

Krachtige Samenleving

Circulaire Economie

Regionale Kracht

Alle kaarten

COLOFON

Dit is een uitgave van:
Provincie Flevoland
Visarenddreef 1
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Contact:
Telefoon 0320 – 265 265
E-mail: info@flevoland.nl
www.flevoland.nl

Januari 2019
eDocs xxxxxxx

PROVINCIE FLEVOLAND

Tussenrapportage
Samen maken we Flevoland

Verslaglegging van 7 Flevolandse Bestuurlijke ontmoetingen
Najaar 2018

PROVINCIE FLEVOLAND

Regionaal proces

- In 2018 is de Omgevingsvisie programmatisch uitgewerkt tot de eerste uitwerkingsagenda. Tijdens dit proces zijn er 6 gesprekken georganiseerd tussen de colleges van de gemeenten en de provincie. Per gemeente en met het Waterschap Zuiderzeeland zijn strategische vraagstukken voor de middellange termijn geïdentificeerd.
- Volgend op deze ontmoetingen ontmoetten alle colleges elkaar tijdens de Werkconferentie Samen Maken we Flevoland. Tijdens deze ontmoeting zijn vraagstukken besproken die vragen om regionale samenwerking. De eerdere collegeontmoetingen vormden daarvoor de basis. Daarbij zijn ook accenten benoemd. Samenhangend met de geïdentificeerde vraagstukken zijn ook aandachtpunten benoemd voor het vormgeven van de onderlinge samenwerking.
- Het resultaat van de gevoerde gesprekken is weergegeven in deze tussenrapportage. Het document is opgesteld door de provincie en heeft geen status.
- De werkconferentie vraagt om een vervolg om de samenwerking rondom de vraagstukken daadwerkelijk te organiseren. Dit proces start na de provinciale verkiezingen. Samen met de regionale bestuurders zal het nieuwe provinciebestuur de samenwerking concreet maken. Vooralsnog is het de gedachte om dit te doen in de vorm van samenwerkingsagenda’s per gemeenten en een agenda voor regionale vraagstukken. De ambitie is deze in de tweede helft van 2019 gereed te hebben; samen maken we Flevoland.

PROVINCIE FLEVOLAND

Vervolgproces

Beeld per gemeente

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen werken in de Noordoostpolder

Context
Het coalitieakkoord van de NOP biedt houvast op 7 hoofdlijnen. De invulling ervan gebeurt interactief gaandeweg de collegeperiode. De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft langjarige richting door 7 stippen en koers. Voor de invulling en realisatie is samenwerking een vereiste. De inhoudelijke accenten uit het gesprek met de Noordoostpolder en andere gemeenten en het Waterschap vormen input voor het nieuwe coalitieakkoord van de provincie.

Samenwerking
In de samenwerking moeten we meer onze belangen benoemen en onze rol bepalen. Het moet niet meer gaan over hoeveel en binnen welke regeltje, maar wát we belangrijk vinden. We gaan strategisch samenwerken aan gezamenlijke opgaven, vanuit een zakelijke basishouding. We gaan van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie in het bestuurlijke, ambtelijke en politieke domein. We gaan samen optrekken binnen de kaders van de eenheidsstaat en werken samen via spontane materiele netwerken. Het is van belang om wederzijds (vroeg)tijdige betrokkenheid te organiseren om processen soepel te laten verlopen en elkaars context te kennen.

Gemeente Noordoostpolder.

Inhoud geven aan de samenwerking

Vitaal buitengebied *Duo: Marian UitdeWilligen & Harold Hofstra*

De waarde en het verhaal van het buitengebied staan buiten kijf. De unieke structuur van het gebied en de dorpen bieden niet altijd antwoorden op recente maatschappelijke ontwikkelingen. De kernen in de Noordoostpolder kenmerken zich door krachtige gemeenschappen. De uitdaging is om gezamenlijk een integraal lange termijn perspectief voor de dorpen en het landelijke gebied te ontwikkelen. Als basis voor de gezamenlijke inzet van instrumenten en investeringen.

Leefbare dorpen vragen om inzet op het gebied van zorg, werk, arbeidsmigratie, ruimtelijke ordening, vervoer, cohesie en onderhoud. Versterking van de burgerkracht is daarbij essentieel We gaan samen een vitaal buitengebied creëren. Het is een grote opgave die vraagt om een gezamenlijke inzet van gemeente en provincie. Provinciebreed kan de Noordoostpolder als voorloper voor deze opgave fungeren. Met elkaar gaan we door een samenhangende inzet van de beschikbare middelen en instrumenten structurele impact realiseren om de dorpen leefbaar te houden: we gaan zinnige dingen doen met het beschikbare geld. In dit verband zijn onder andere het Fonds leefbaarheid, de OV-concessieverlening, Europese middelen en de Human Capital agenda genoemd.

Kansen voor recreatie en toerisme *Duo: Hans Wijnants & Michiel Rijsberman*

Het landschap en de cultuurhistorie bieden een rijke basis voor toerisme en recreatie. Uniek is het werelderfgoed Schokland. De as Urk-Schokland-Vollenhovermeer-Weerribben heeft de potentie om zich te ontwikkelen als internationale bestemming en kan bijdragen in de nationale strategie om toeristen te spreiden. Naast de huidige inzet zijn vervolgstappen die om gezamenlijke strategische inbedding vragen.

We gaan de de aanwezige kwaliteit verder ontwikkelen. We gaan daarbij scherpte krijgen op de gewenste kwaliteit en samenhangend daarmee de aard van doelgroepen waarop gefocust wordt. Dit bestaat uit drie sporen: 1. Werken aan grote attracties, 2. Gebiedspromotie en 3. Versterken van de sector (kwaliteit & concurrentiekracht). We gaan meer investeren in gebiedspromotie (inter)nationaal met een aantal focuspunten: het (pioniers)verhaal van de Noordoostpolder, gebiedspromotie is ook menspromotie. We gaan het deel maken van het Flevolandse verhaal. We gaan het versterken door grensontkennend te opereren (voorbeeld tulpenroutes). We gaan werken aan een Provinciale nudgingstrategie, brandingsactiviteiten en een identiteitspaspoort. In dit verband is het ook van belang te kijken naar de de potentie van Lelystad Airport en landelijk programma’s en verhaallijnen zoals Waterlijn, Bloemenlijn.

Inhoud geven aan de samenwerking

Netwerk/samenwerking *Duo: Hans Wijnants & Jan Nico Appelman*
Noordoostpolder ziet kansen in regionale samenwerking (met Regio Zwolle) op gebied van economische ontwikkeling, de Human Capital agenda en bereikbaarheid. Door gezamenlijk te investeren in de positionering en profilering van de Noordoostpolder kunnen deze kansen verzilverd worden.

Flevoland is meerzijdig georiënteerd. Waar de provincie meerwaarde haalt uit MRA (Amsterdam) vraagt Noordoostpolder de provincie te helpen ook meerwaarde uit de regio Zwolle te incasseren. De Noordoostpolder maakt namelijk in steeds sterkere mate deel uit van het Daily Urban System van de Regio Zwolle. Het is van belang om met elkaar te bezien hoe samen op kan worden getrokken binnen deze 'regio'. De drie Flevolandse gemeenten vinden elkaar daar al in. De inhoud is leidend. Wat zijn de gezamenlijke belangen, wat willen we daarin bereiken en hoe kan inzet binnen de regio Zwolle daar aan bijdragen? Een scherpe(re) afbakening van de inzet is nodig. De drie betrokken gemeenten zijn al gezamenlijk actief binnen de marketingboard. Op het gebied van arbeidsmarkt / human capital liggen kansen waar aan wordt gewerkt.

Energietransitie *Duo: Anjo Simonse & Job Fackeldey*
Noordoostpolder loopt voorop in Duurzame Strategie. De volgende stap tekent zich af. Opslag van energie en het energieneutraal maken van de bebouwde omgeving. Inwoners nemen daarbij de lead in Nagele en het netwerk Noordoostpolder Energieneutraal. Het is de vraag welke ruimte voor initiatief we als een overheid kunnen bieden om dergelijke bewegingen van onderaf te faciliteren en welke opschalingsmogelijkheden er zijn voor bijvoorbeeld de Regionale Energiestrategie.

We gaan binnen de lopende samenwerking (Regionale Energiestrategie & Energieagenda) stappen zetten en daarbij lokale maatwerk mogelijkheden organiseren. Regie RES ligt bij de provincie. Wat doe je samen (als regio) en wat doe je zelf? Gezamenlijk wordt momenteel gewerkt aan de kaderstelling voor grondgebonden zon. Nagele gasloos vraagt om gezamenlijke aandacht. De kunst daarbij is om het goede te faciliteren. Hoe zorg je er voor dat bottom up energie wordt benut en niet gesmoord? De volgende stap is een transitiestrategie te ontwikkelen met waterstof(technologie) als drager om de gehele NOP voor 2030 gasloos te laten zijn. De transitie brengt inherent ook risico's met zich mee, omdat er nog veel geëxperimenteerd en uitgezocht moeten worden zullen er ook activiteiten mislukken.

Inhoud geven aan de samenwerking

Klimaatadaptatie *Duo: Wiemer Haagsma & Jan de Reus*
Klimaatverandering, inspelen op weersextremen, de bodem zakt, de zee spiegel stijgt. We moeten ons voorbereiden om groen en blauw meer ruimte te bieden. Naast de inzet van uit het bedrijfsleven en inwoners (ruimte voor initiatief en experimenteerruimte) moeten overheden samen werken aan een lange termijnperspectief (Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie). Hoe gaan we om met deze opgaven? Bodemdaling is een concreet voorbeeld in Noordoostpolder en vraagt om een gezamenlijke lange termijnoplossing.

Bodemdaling is een concreet voorbeeld van een autonome en complexe ontwikkeling zoals dat ook zal gaan spelen voor de vraagstukken die verband houden met klimaatadaptatie. Voor vraagstellingen bodemdaling, asbest en nationale stresstest hebben we een lange termijn oplossing nodig, en dit zijn landelijk thema's. De gemeente Noordoostpolder vraagt de provincie voor dit soort vraagstukken kennis in te zetten/te bundelen en gemeenten te helpen.

Werk maken van economische kracht *Duo: Hans Wijnants & Jan Nico Appelman*
De Noordoostpolder heeft economische troeven in handen: Agrofood, glastuinbouw, composiet en het nieuwe cluster maakindustrie. De positie van de polder versterkt door de komst van Lelystad Airport, de haven van Urk en het MITC. Dit biedt uitgelezen mogelijkheden om de economische structuur (arbeidsmarkt) te versterken doordat banen ontstaan voor hoger opgeleiden. Om deze kans te verzilveren is strategische samenwerking vereist.

We gaan verkennen of er meer economische koppeling tussen Fish & Chips gerealiseerd kan worden bijvoorbeeld in de verwerkende industrie. Het MITC & Winn4all vormen betekenisvolle interventies. Gemeente en provincie zorgen er samen voor dat de energie er op blijft zitten en zetten in op het verzilveren van de aanwezige kansen. Daarvoor is het gezamenlijk organiseren van meer institutionele economische kracht noodzakelijk. Ontwikkelingen rondom de PS (regelgeving rondom stikstofdepositie) vormen een belangrijk (landelijk) probleem dat economische ontwikkeling beperkt. Wat kan provincie daar voor betekenen?

Inhoud geven aan de samenwerking

Mobiliteit en bereikbaarheid verbeteren *Duo: Anjo Simonse & Job Fackeldey*

De Noordoostpolder is nauw verbonden met de omliggende regio's. De bereikbaarheid is op lange termijn een aandachtspunt. De mobiliteit van inwoners van de dorpen staat onder de druk doordat inwoners ouder worden en door schaalvergrotingsprocessen. Een actueel en door gemeenten en provincie gedeeld lange termijn perspectief op de bereikbaarheid en mobiliteit van de polder ontbreekt momenteel.

We gaan met elkaar en de inwoners kansen benutten en innoveren om bereikbaar te blijven, daarvoor zijn frisse en slimme mobiliteitsconcepten nodig. Dit hangt samen met het vitaal houden van de kernen. Het draait om slim verknopen: van het OV op de hoofdverbindingen met de onderliggende verbindingen naar de kernen, van de gemeentelijke vervoersstromen (WMO, taxi's etc.) en geldstromen. Ten aanzien van de hoofdinfrastructuur wordt geconstateerd dat de N50 (capaciteitsvergroting Overijssel) prioritair is. Dat vraagt om gezamenlijke inzet richting het rijk. Andere wensen (Ketelbrug, Spoor etc.) zijn geen realistische claims gegeven MIRT.

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen werken in Almere

Context

Het Almeerse college zet de komende jaren in op 8 opgaven waar doorbraken op nodig zijn. Die opgaven zijn complex, interdisciplinair en vragen om collegiale sturing. Het college wil de opgaven opgave-gestuurd aanvliegen waarbij de bestuurlijke trekker het voortouw neemt om samen met relevante collega's en partners in en buiten de stad werk te maken van deze opgaven. Het gaat om de Floriade, verduurzaming, stadsvernieuwing in Almere Haven en Almere Buiten, het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, Gezond in Almere, een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag, (G)oud in Almere en Wonen.

Samenwerking

We gaan met elkaar werken aan een krachtig verhaal waarmee Flevoland en Almere zich onderscheiden binnen het stedelijke netwerk. Dit vraagt om unieke proposities die we met elkaar waar gaan maken. Almere is deel van Flevoland maar heeft net als Lelystad een heel eigen – stedelijke – karakteristiek. Almere heeft zijn oriëntatie op de noordvleugel van de Randstad en de driehoek Amsterdam, Utrecht en Almere. De gebieden staan echter niet los van elkaar.

In de samenwerking is het van belang om elkaars agenda's te delen en elkaar tijdig en volledig te informeren. Door te investeren in ontmoetingen en afstemming leren we elkaars agenda's kennen. We gaan samen optrekken om agenda's te realiseren. Hierbij is de vraag: waar trekken we samen in op en hoe gaan we met elkaar om?

De inzet van de samenwerking is om elkaar te informeren en waar nodig, bestuurlijk en ambtelijk, gezamenlijk op te trekken. Zodoende werken we aan de gedeelde belangen, maar we streven er ook naar recht te doen aan verschillende belangen.

Gemeente Almere.

PROVINCIE FLEVOLAND

Almere

Inhoud geven aan de samenwerking

Sociaal-maatschappelijke ontwikkeling *Duo: Jerzy Soetekouw & Harold Hofstra*
Almere ziet op wijkniveau ontwikkelingen zoals vergrijzing, een groeiende zorgvraag en sociale problematiek. Het ontwikkelen van een krachtige samenleving is een uitdaging die door gemeente en provincie gezamenlijk opgepakt kan worden. Primair gebeurt dat binnen de regionale samenwerking in het sociaal domein. Gezamenlijk kunnen we kijken of nieuwe thema's geagendeerd kunnen worden.

Sociaal-economische ontwikkeling *Duo: Jerzy Soetekouw & Harold Hofstra*
Gemeente en provincie investeren in het human capital van de stad. Door de krimpende beroepsbevolking in Nederland en het gunstige demografische profiel van het relatief jonge Almere kan de stad zich in positieve zin profileren en haar arbeidsmarktpotentieel benutten. Dit vraagt om aanscherping in de afstemming tussen economische profielontwikkeling, arbeidsmarkt en onderwijs.

Verduurzaming *Duo: Jan Hoek & Job Fackeldey*
De Gemeente werkt aan verduurzaming van de stad door te investeren in circulariteit en duurzame energie. Gemeente en provincie trekken samen op in de Regionale Energieagenda, regionale energie en klimaatstrategie (RES) en energieopwekking. De Floriade biedt mogelijkheden voor gezamenlijke inspanningen op het gebied van de circulaire economie (bouwgrondstoffen en groene grondstoffen). De provincie investeert daarnaast in circulaire ketenontwikkeling met o.a. Almeerse ondernemers.

Almere heeft regionaal een voortrekkersrol. De lessons learned zijn waardevol bij het ontwikkelen van de Regionale Energietransitie Strategie. Daarnaast zijn er kansen om de energietransitie als katalysator te maken voor sociaal-maatschappelijk en -economische ontwikkeling zoals de integrale revitalisatie van wijken en buurten (toekomstbestendig). De gezamenlijke ambitie is van twee kanten een tandje bij te schakelen.

PROVINCIE FLEVOLAND

Almere

Inhoud geven aan de samenwerking

Nieuw handelingsperspectief RRAAM *Duo: Jan Hoek & Jan de Reus*

Gemeente, provincie en het Rijk zijn partners in RRAAM. De MRA bevindt zich in een dynamische fase. Er zijn diverse urgenties. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de economische ontwikkeling, de woningmarkt en vraagstukken zoals bereikbaarheid en (recreatieve) voorzieningen. De huidige ontwikkelingen en ambities vragen om een hernieuwd gezamenlijk handelingsperspectief voor het komende decennium waarmee ook de basis wordt gevormd voor de ruimtelijk-economische profilering en positionering binnen de Noordvleugel. Er is inmiddels gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor het nieuwe handelingsperspectief.

Evaluatie Fonds verstedelijking (Maaike Veeningen & Jan de Reus) wordt naar voren gehaald, zodat het als input benut kan worden voor coalitievorming binnen de provincie. Voor de zomer komt er een gezamenlijke bijeenkomst GS, PS, B&W en raad met als input fondsevaluatie & handelingsperspectief. Almere is gestart met het ontwikkelen van een economische agenda. De Gemeente wil graag het gesprek hierover met de provincie aan gaan. We gaan toewerken naar gezamenlijke uitgangspunten t.a.v. het economische domein. In dat verband kan ook de inzet van een ROM worden bezien. We gaan cultuur en kunst meer belichten. Hierop hebben we recent goede samenwerkingservaring. Er is behoefte om met elkaar op dit terrein samen de lange termijn beweging vast te pakken en kansen te verzilveren (vooral ten aanzien van 'kroonprojecten' zoals een museum). We gaan afwegen of K&C opgepakt worden binnen de programmalijn (FVA) of dat het een separate bouwsteen voor samenwerking is/wordt.

Nationaal Park Nieuwland

Flevoland heeft sinds kort een Nationaal Park dat verder ontwikkeld wordt. Aan Almeerse zijde wordt er door provincie en gemeente samengewerkt aan de ontwikkeling van een toegangspoort om de verbinding tussen Almere en het Nationaal Park te benutten. Er ligt daarnaast de kans om de koppeling maken met het Centraal Recreatief Waterpark, de waterverbindingen (bereikbaarheid) en het recreatief rondje. Bestuurlijk heeft het een relatie met de Samenwerkingsagenda Amsterdam-Almere.

PROVINCIE FLEVOLAND

Almere

Inhoud geven aan de samenwerking

Centraal Waterpark IJmeer / Markermeer-IJmeer

Een volgende stap in de ontwikkeling van dit gebied dient zich aan. Er speelt een diversiteit aan urgenties (zie 4) en initiatieven in en langs de randen van dit gebied (op het vlak van toerisme, ecologie, verstedelijking etc.). De in RRAAM verband ingezette ontwikkelingsstrategie waar het ToekomstBestendig Ecologisch Systeem (TBES) deel van uitmaakt vraagt om een actueel handelingsperspectief op de hele kustontwikkeling IJmeer en bijvoorbeeld de IJmeerverbinding. Een hernieuwde inzet op een samenhangende benadering, inhoudelijk, in de tijd en financieel zijn nodig. Gezamenlijke initiatiefneming en belangenbehartiging hiertoe is essentieel. Dit vergt ook afstemming op verschillende tafels zoals onder andere de Stuurgroep Markermeer - IJmeer, Samenwerkingsagenda Amsterdam – Almere en RRAAM.

Meerzijdige ruimtelijk-economische corridor ontwikkeling

Er lopen verschillende trajecten waar Almere en de provincie bij betrokken zijn op het vlak van corridors:

- Schipholcorridor (o.a. Haarlemmermeer - Almere – Lelystad; Dit betreft MRA-actie 1.8 over corridor en knooppuntontwikkeling. Almere en de provincie zijn hiervan bestuurlijke trekker;
- Utrecht - Gooi & Vechtstreek - Almere (-Amersfoort): (samenwerking tussen partners Almere, de provincies Flevoland en Utrecht en de Gooi- en Vechtstreek);

Er zijn veel veelbelovende ontwikkelingen waar we gezamenlijk met kracht op in willen zetten. Het doel is om de ruimtelijke economische samenhang en dynamiek te versterken van het stedelijk netwerk van de Noordvleugel. Belangrijke hoekpunten zijn de steden Utrecht, Amsterdam en Almere. Het versterken van de bestaande verbindingen en bereikbaarheid en knooppuntontwikkeling op de corridors tussen deze steden is daarbij een belangrijke conditie.

PROVINCIE FLEVOLAND

Almere

Inhoud geven aan de samenwerking

Landbouwprofiel *Duo: Loes Ypma & Jan Nico Appelman*

In het kader van de Floriade werken gemeente en provincie aan het landbouwprofiel van de stad en het ommeland (stadslandbouw, voedselbossen, etc.). Het landbouwprofiel moet meer lading krijgen en gekoppeld worden aan het economisch profiel (voedsel(keten), circulariteit, agroforestry, etc.). We zetten gezamenlijk in op landbouw en benaderen dit ruim: Niet alleen landbouw, maar ook voedselverwerking, gezondheid etc. Een goede en heldere propositie dient neer gezet te worden voor de Floriade, opdat het daaraan versterkend kan werken.

Floriade *Duo: Loes Ypma & Jan Nico Appelman*

Gemeente en provincie werken constructief samen aan het uitvoering geven aan de expo Floriade 2022. Met 'Floriade Werkt!' stimuleert de provincie Flevoland de komende jaren kennisontwikkeling en innovaties op het gebied van de thematiek van de Floriade, met daarbij de nadruk op 'feeding the city'. De Floriade draagt bij aan de regionale economie en het regionale economische profiel.

We starten met het uitwisselen van informatie, te starten met de presentatie Floriade in GS. We gaan meer gezamenlijke energie op de Floriade organiseren als overheden. Dit begint bij geïnformeerd te zijn. Dat is de provincie op dit moment onvoldoende. We gaan de deur meer open zetten (en naar buiten gaan) voor andere partijen (regio). We gaan anderen in de startblokken zetten. We gaan zien welke partnerships gesmeed (met ook rolduidelijkheid) kunnen worden. Niet alleen (agro)economisch maar ook op het gebied van circulariteit, duurzame energie, gezondheid etc.

PROVINCIE FLEVOLAND

Almere

Inhoud geven aan de samenwerking

380 kV hoogspanningslijn *Duo: Maaike Veeningen & Jan de Reus*

Rondom de hoogspanningslijn die door de provincie Flevoland loopt (van Diemen, via Lelystad, naar Ens) raken de volgende twee issues de belangen van zowel provincie Flevoland als van de gemeente Almere, waarbij een gezamenlijke inzet in ieders belang is:

- Korte termijn: De transportcapaciteit van de bestaande 380KV lijn door Almere wordt vergroot. De werkzaamheden vallen mogelijk samen met de Floriade in 2022. Almere heeft 2022 voor EZK en TenneT inmiddels tot 'no go' verklaard.
- Langere termijn: vanaf 2025 ontstaat opnieuw een capaciteitsknelpunt op de lijn Diemen - Lelystad. Eén van de mogelijke oplossingen - waarvoor ook in de NOVI ruimte gereserveerd gaat worden - is een extra, tweede hoogspanningslijn door provincie Flevoland, waarmee een gezamenlijk ruimtelijk inpassingsvraagstuk ontstaat.

We gaan samen optrekken vanuit een gedeeld beeld. We gaan de koppeling leggen met -mogelijke- infrastructurele voorwaarden/eisen die verduurzaming energievoorziening gaat stellen (vergroten capaciteit, onderstations etc.).

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen werken in Urk

Context

De gemeente Urk heeft een grote groei-opgave. De pijlers sociaal domein en wonen en werken zijn de dragers van het coalitieakkoord. De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft langjarige richting door 7 stippen en koers. Voor de invulling en realisatie ervan is samenwerking een vereiste. De inhoudelijke accenten uit het gesprek met de gemeente Urk en de gesprekken met de andere gemeenten en het Waterschap vormen input voor het nieuwe coalitieakkoord van de provincie.

Samenwerking

De groeiopgave van Urk vraagt om een goede facilitering. Provincie en gemeente willen samen hierin het goede gesprek voeren. We willen komen tot een gezamenlijke agenda met gedeelde beelden, analyse en identificeren van het gezamenlijke belang. We gaan uit van belangen en wat we willen bereiken. We werken aan gebiedsgerichte opgaven als faciliteren van de groei, ontsluiting en werkgelegenheid. De regionale samenwerking met de gemeente Noordoostpolder vraagt een goede invulling van de fit. Op veel terreinen wordt goed samengewerkt, maar (nog) niet op alle vlakken is er sprake van een goede fit. Een gezamenlijke agenda van provincie, Urk en Noordoostpolder kan een startpunt zijn. De gemeentelijke omgevingsvisies geven de kans om complementair te zijn. We willen bruggen bouwen, zoeken naar overeenkomsten en komen tot een gezamenlijk verhaal.

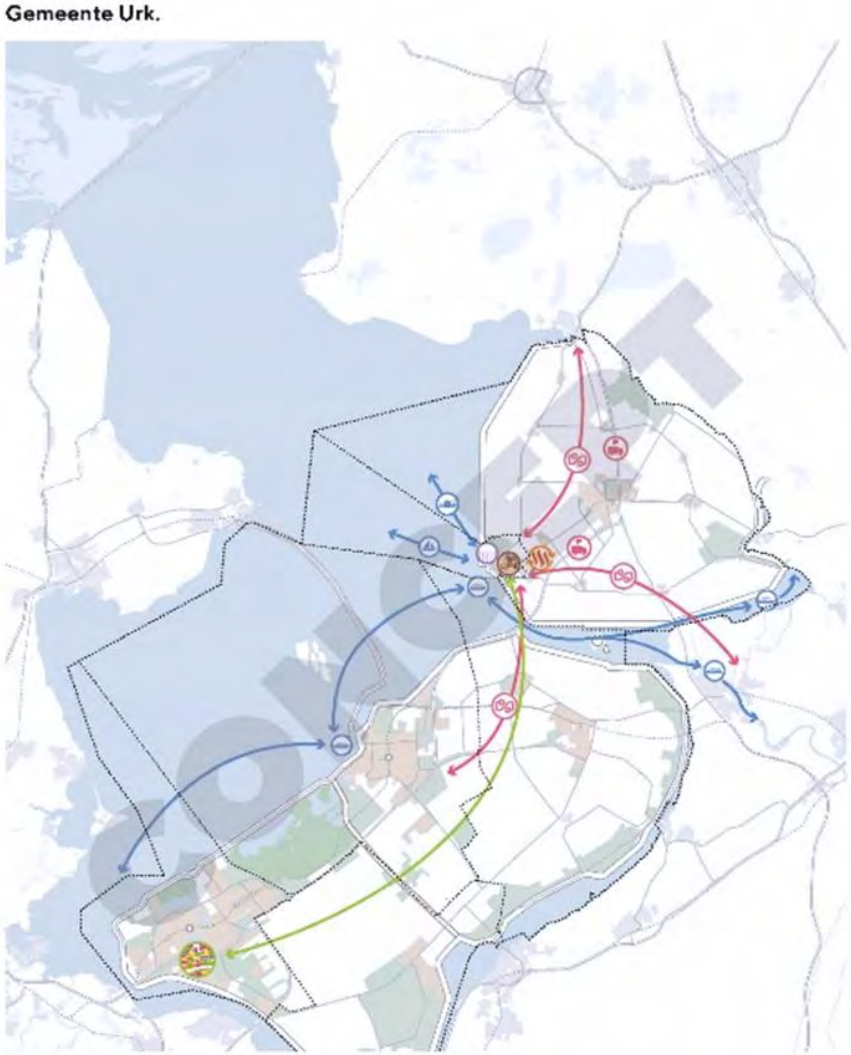

Inhoud geven aan de samenwerking

Groei van Urk *Duo: G. Post & J. de Reus*

De gemeente Urk staat voor de opgave om de groei van het inwoneraantal op een goede manier te faciliteren. Het is de verwachting dat Urk van nu 20.000 naar op termijn mogelijk 30.000 inwoners zal groeien. Dit is een schaalsprong en heeft daarmee vraagstukken op het gebied van grenscorrectie, wonen, werken, recreatie, onderwijs en verkeer en vervoer.

De groei van Urk heeft effecten op de sociale cohesie en samenstelling van de bevolking. Er start een majeur project voor jeugd gebaseerd op IJslands preventiemodel. Voor het sociaal domein is de aankomende herijking van financiering een zorgpunt. Recent heeft er een grenscorrectie met de gemeente Noordoostpolder plaatsgevonden, dit vraagt om verder gezamenlijk nadenken over de gevolgen van de groei ook met betrekking tot financiering. De groei drukt flink op begroting; het is belangrijk om een goede financiële balans te vinden. Ondermijning; hier is recent een beeld van geschetst en dit beeld wordt gedeeld. Facilitering van de groei heeft ook effect op de groei van de gemeentelijke organisatie; werving van strategen, vraagstukken op inschaling en werving en samenwerking hierin met Almere en Noordoostpolder.

Cultuurhistorie, recreatie en toerisme *Duo: F. Brouwer & M. Rijsberman*

Urk is een gemeente met een bijzondere cultuurhistorie. De uitdaging is om deze kracht en kwaliteit in de toekomst te behouden. Specifiek gaat het ook over recreatie en toerisme; recreatie voor de inwoners dichtbij huis en een aantrekkelijke omgeving voor inwoners en bezoekers.

Het recente evenement Urk in Wintersferen was een groot succes, het laat goed de bijzondere cultuurhistorie zien. Urk en de provincie hebben samen opgetrokken op taal. Ook wordt er een nieuwe cultuurnota opgesteld. Samen is financiering opgebracht voor het palenscherm, ambitie is om in de toekomst verder te spreken over het afmaken van het palenscherm. Er is aandacht van de gemeente naar behoud van de oude werf op Urk. Gesprek met iemand van Amsterdam over toerisme; hierbij is wel voorzichtigheid geboden: Urk wil geen Giethoorn worden, maar wil wel in gesprek gaan. Mogelijk zijn er in de toekomst verdere kansen voor riviercruises als de haven gereed is. De Floriade biedt kansen om bezoekers naar alle gemeenten te trekken.

Inhoud geven aan de samenwerking

Bereikbaarheid *Duo: G. Post jr. & J. de Reus (weg) /J. Fackeldey (OV)*
Regionale verbindingen en bereikbaarheid zijn voor Urk een zorgpunt. Op het land gaat dit over de ontsluiting via de A6 en N50 maar ook om de huidige beperkte OV-bereikbaarheid (spoorbaan ontbreekt, overig OV beperkt). Via het water zijn de verbindingen naar Amsterdam en de Waddenzee niet toekomstgericht.

Er is aandacht voor witte vlekken in rustplekken voor vrachtwagens in Europa; Urk en Noordoostpolder liggen in de corridor. OV concessie aanbesteding is aanstaande; dit betreft de hoofdlijnen, de uitdaging ligt in het fijnmazige toeleidende netwerk. Concessie is het raamwerk, er dient ruimte ingebouwd te worden voor beweging binnen het langlopende contract. We gaan werken aan centrale opstapplekken voor busvervoer. Het goede gesprek is nodig over knelpunten en mogelijke oplossingen in ontsluiting (relatie met PMIRT).

Verduurzaming *G. Post jr. & J. Fackeldey*
Gemeente en provincie trekken samen op in de Regionale Energieagenda en de regionale energie en klimaatstrategie (RES). Met name in het oude dorp ligt er een uitdaging in het vormgeven van de verduurzaming. Verbeteren van (openbaar) vervoerstructuren kan ook een bijdrage leveren aan verduurzaming. Regionale samenwerking, ook in voorbeeldprojecten, en gezamenlijke uitrol hebben meerwaarde.

De samenwerking op energie in de Regionale Energieagenda verloopt goed. Er is enthousiasme over deelname, dhr Post bij VNG voor gebouwde omgeving. Er is aandacht voor duurzame energie; samenwerking HVC restwarmte koelhuizen, aardwarmte en een nieuwe wijk aardgasvrij. Gesprek over mogelijke zonneweides bij Lemmer. Ambitie afvalinzameling; de raad staat open voor ideeën afvalscheiding (van ongeveer laagste naar hoogste percentage).

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen werken in Dronten

Context

Het coalitieakkoord van Dronten heeft een lege pagina. Invulling gebeurt interactief met samenleving gaandeweg de collegeperiode. De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft langjarige richting door 7 stippen en koers. Voor de invulling en realisatie is samenwerking een vereiste. Inhoudelijke accenten uit het gesprek met de gemeente Dronten en de gesprekken met de andere gemeenten en het Waterschap vormen input voor het nieuwe coalitieakkoord van de provincie. Beide coalitieakkoorden houden verband met de gezamenlijke gebiedsagenda Dronten.

Samenwerking

We gaan strategisch samenwerken aan gezamenlijke opgaven, vanuit een zakelijke basishouding. “We mogen best wat trotser zijn op wat we al bereikt hebben. We hebben windenergie met 400 initiatiefnemers gezamenlijk naar succes gelaveerd.” We gaan van burger- naar overheidsparticipatie in bestuurlijke, ambtelijk en politieke domein. “Ja, mits en gezamenlijk ruimte bieden voor initiatief. Dit vraagt bestuurlijk lef en experimenteren met procedures. We gaan wederzijds (vroeg)tijdige betrokkenheid organiseren om processen soepel te laten verlopen. “Bij crises, zoals het ziekenhuis, vinden we elkaar goed. Juist in langjarige processen is het de uitdaging om elkaar te vinden, zonder dat er een bestuurlijke urgentie is.” Het is belangrijk om ook te benoemen waar onze belangen uiteenlopen. “Agree to disagree.”

Inhoud geven aan de samenwerking

Recreatie en toerisme *Duo: Irene Korting & Jan Nico Appelman*

Dronten is fantastisch gelegen aan de randmeren en huisvest nationale attracties en evenementen. Jaarlijks bezoeken meer dan 1,1 miljoen mensen de oostkant van Dronten waar ook volop wordt geïnvesteerd door ondernemers, gemeente en provincie (Flevo Funfields, stimuleringsregelingen, bereikbaarheid, Nieuwe Natuur, TOP's etc). Om de positie van het gebied te behouden en te versterken is blijvend inzet nodig op korte, middellange en lange termijn. Een gezamenlijke strategie kan hiertoe bijdragen waarbij ook de relatie gelegd wordt met de overkant en een betere aansluiting wordt gezocht bij het merk Flevoland (Visit Flevoland). De gemeente wil concrete kansen verzilveren, resultaat boeken en uiteraard aandacht houden voor de samenwerking.

Voor de integrale ontwikkeling van de oostrand is het van belang om vast te houden aan een duidelijke richting. Het is van belang om samenwerking op te zoeken over het randmeer heen, richting Zeewolde en richting de MRA. We dienen de kwaliteit van de vakantieparken hoog te houden om negatieve beeldvorming en verborgen criminaliteit te voorkomen. Zeewolde gaat hiervoor een project doen.

Agrofood *Duo: Irene Korting & Jan Nico Appelman*

De landbouw is een asset van Dronten. Denk aan de kwaliteit van de agrarische ondernemers, de AERES hoge school, de strategische positie tussen een aantal andere agrofoodclusters, de Warmonderhof, de nabijheid van de WUR, maar ook Flevokust en vertical farming. Deze en andere kwaliteiten vormen de basis waarop Dronten en Flevoland nationaal de positie als landbouw-provincie kunnen versterken. Samenwerking vanuit een gezamenlijke strategie is daarbij voorwaardelijk. De Floriade, het met het bedrijfsleven ontwikkelen van proeftuinen (agro-expertraad)) en gezamenlijk acteren in landelijke en regionale netwerken (binnen Flevoland en samen met de regio Zwolle) kunnen op korte termijn met elkaar verder vorm gegeven worden. Eerder is al samen werk gemaakt van het benutten van Europese geldstromen. Een belangrijk speerpunt is het zichtbaar maken van bestaande kwaliteiten en het nog verder versterken van de ketens in het gebied. Dit geldt zeker ook voor het versterken van de kennis-infrastructuur rond de Aeres-Hogeschool in relatie met de WUR.

Landbouw Meerdere Smaken en de visie van Dronten sluiten goed op elkaar aan. Het is van belang om de kenniscentrumfunctie van Dronten verder uit te werken. Agrofood kan dienen als asset voor gebiedspromotie. Daarbij kan de Floriade als versneller worden ingezet. We gaan de mogelijkheid onderzoeken om als provincie een paviljoen te bieden voor de zes gemeenten.

Inhoud geven aan de samenwerking

Vitale dorpskernen *Duo: Irene Korting & Harold Hofstra*
In het buitengebied van Dronten met daarin de kernen Swifterbant en Biddinghuizen staat de houdbaarheid van voorzieningen op termijn onder druk. Dat manifesteert zich nu reeds, de gemeente wil samen met de dorpspartners werken aan het toekomstbestendig maken van de kernen. De uitdaging is om gezamenlijk een integraal lange termijn perspectief voor de dorpen en het landelijke gebied te ontwikkelen. Als basis voor de gezamenlijke inzet van instrumenten en investeringen. Onder andere ruimte voor woningbouw, vrijkomende erven, goede bereikbaarheid (fiets, auto en OV), leefbaarheid en zorg zijn daarbij essentieel.

Samenwerking op krachtige samenleving, inclusief inzet fondsen Leader en Leefbaarheid. Het centrum van Dronten wordt compacter, voorzieningen in andere dorpen behouden is de uitdaging. Het Fonds voor vitaliteit bedrijventerreinen is leeg. Jan de Reus wil in de volgende periode met gemeenten bekijken hoe deze doelmatiger kan worden ingezet.

Volgende stap in energietransitie *Duo: Ton van Amerongen & Jop Fackeldey*
Het uitgangspunt van het Klimaatakkoord is dat de uitstoot van CO2 in 2030 met 49% moet worden verminderd. In het kader van de Regionale energie Strategie (RES) en de Flevolandse Energie Agenda willen de gemeente Dronten ook op dat vlak intensief samenwerken met de provincie. Samenwerken in de RES leidt tot gedragen voorstellen die vraag en aanbod van energie met elkaar verbinden. Dronten is energieneutraal, maar meer is altijd mogelijk. Daarbij is het zaak om maatwerk te maken.

Binnenkort vindt ondertekening van de Flevolandse Energieagenda plaats en vervolgens gaan we een half jaar werken aan de Regionale Energiestrategie. Het is nog niet duidelijk wat uit Den Haag gaat komen. Het is de uitdaging om met 7 overheden gezamenlijk te komen tot één bod, rekening houdend met verschillende politieke agenda’s.

PROVINCIE FLEVOLAND

Dronten

Inhoud geven aan de samenwerking

Netwerk en samenwerking *Duo: Irene Korting & Jan Nico Appelman*
De gemeente wil haar positie tussen 2 sterke economische regio's maximaal benutten. Actuele thema's zijn agrofood, menselijk kapitaal en bereikbaarheid. Zowel in de Regio Zwolle, als in de provincie Flevoland zal de gemeente Dronten naar kansen zoeken. Dat wil de gemeente in verbinding en samenwerking met de provincie doen.

Drontense inwoners en bedrijven richten zich zowel op de regio Amsterdam, Lelystad als de regio Zwolle en de Veluwe. Dronten vervult in die zin een schakelfunctie tussen oost en west. Leen Verbeek beveelt de netwerkanalyse door Pieter Tordoir aan als onderbouwing van deze stelling. Provincie stuurt de analyse toe. We gaan de rol van de ROM voor Dronten verder gestalte geven.

Luchthaven *Duo: Irene Korting & Jan de Reus*
Drontens beleid is drietrapsraket: 1. overlast beperken; 2. overlast compenseren; 3. voordeel benutten. Provincie zet in op de voordelen, maar wil graag samen optrekken richting rijk en luchthaven om voor de inwoners van Flevoland het maximale eruit te halen en overlast te minimaliseren.

Zon op land *Duo: Ton van Amerongen & Jan de Reus*
Onderlinge afstemming provincie - 6 gemeenten en spoedige visievorming is geboden. Ruimtelijke kaders zijn nodig om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Jan de Reus en Ton van Amerongen spreken af om hierover door te praten.

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen werken in Zeewolde

Context

Het coalitieakkoord Zeewolde zet in op de dialoog met en zeggenschap van de samenleving. De op te stellen Toekomstvisie gaat inzicht geven hoe de inwoners denken over Zeewolde. Deze wordt vertaald in een Omgevingsvisie, die betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Belangrijk uitgangspunt is dat plannen tijdig en adequaat kunnen worden bijgestuurd op basis van de ontwikkelingen in de samenleving. De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft langjarige richting door 7 stippen en koers. Voor de invulling en realisatie is samenwerking een vereiste. De inhoudelijke accenten uit het gesprek met de gemeente Zeewolde en de gesprekken met de andere gemeenten en het Waterschap vormen input voor het nieuwe coalitieakkoord van de provincie.

Samenwerking

We gaan uit van belangen en benoemen deze. Vervolgens acteren we op de onderwerpen waar de gezamenlijke energie zit, en via de werkende weg zoeken we oplossingen. Strategisch samenwerken aan gezamenlijke opgave vraagt om prioritering. “De kunst is helder te zijn en de lijnen kort te houden. Zoek elkaar op.” De gemeente en provincie acteren complementair. “We helpen elkaar om de samenhang te duiden en acteren met plannen op basis van vertrouwen.” We gaan wederzijds (vroeg)tijdige betrokkenheid organiseren om processen soepel te laten verlopen. “Laten we elkaar niet verassen, maar bezoeken.” We gaan elkaar helpen als de middelen en capaciteit beperkend zijn; doe mee waar het kan.

PROVINCIE FLEVOLAND

Zeewolde

Inhoud geven aan de samenwerking

Mobiliteit en bereikbaarheid *Duo: Ewout Suithoff (mobiliteit) / Egge Jan de Jonge (snel internet) & Jop Fackeldey (OV) / Jan de Reus (mobiliteit en infra) / Michiel Rijsberman (snel internet)*

De gemeente heeft een bereikbaarheidsvraagstuk, als het gaat om bijvoorbeeld het optimaliseren van de ontsluiting richting Nijkerk (N30) en richting Harderwijk (N302.) Een verdubbeling van de Gooiseweg is daarvoor belangrijke stap. Tevens bestaat de wens de ontsluiting van het openbaar vervoer te verbeteren. Daarnaast is het belangrijk te kijken naar de toekomstige doorstroming in de richting van Flevoland en Almere.

De OV-concessieverlening komt in een belangrijke fase. De nieuwe concessie biedt ruimte om scenario's uit te werken. Hier is inzet vanuit gemeente nodig. De provincie organiseert een gebiedsteam en betrekt de gemeente. Er is aandacht voor de ontsluiting richting Nijkerk. Veel is programmatisch opgepakt, maar ook praktische zaken (bv oplossing rotonde op Gelders grondgebied) hebben direct effect (dit is ook opgepakt). De planning Gooiseweg is naar voren gehaald in de planning bij de provincie en komt tegemoet aan de wens van de gemeente. Digitale bereikbaarheid (glasvezel) wordt nauwlettend gevolgd. Zorg is of businesscase in Zeewolde rond komt. Provincie en gemeente houden intensief contact op dit dossier.

Verduurzaming en energietransitie *Duo: Ewout Suithoff & Jop Fackeldey (energietransitie) / Jan de Reus (zon op land)*
De gemeente Zeewolde werkt aan verduurzaming van de stad door te investeren in circulariteit en duurzame energie. Gemeente en provincie trekken samen op in de Regionale Energieagenda, regionale energie en klimaatstrategie (RES) en energieopwekking.

Binnen de lopende samenwerking (RES & Flevolandse Energieagenda) zetten en daarbij maatwerk te organiseren. De regie van RES ligt bij de provincie. Wat doe je samen (als regio) en wat doe je zelf? Gezamenlijk wordt momenteel gewerkt aan de kaderstelling voor grondgebonden zon. Zeewolde brengt deze eind 2018 in de raad.

PROVINCIE FLEVOLAND

Zeewolde

Inhoud geven aan de samenwerking

Ontwikkelingsruimte recreatie & Samenwerking Dronten *Duo: Egge Jan de Jonge & Michiel Rijsberman*

Recreatie: Zeewolde wil haar recreatief profiel versterken. Er wordt gekeken naar ruimte voor uitbreiding van de recreatieparken. Dit past bij de ontwikkelingen van de provincie, bijvoorbeeld op het gebied van de strategische verkenning van het blauw-groen waterrijk.

Samenwerking Dronten: Zowel gemeente Zeewolde, gemeente Dronten en de provincie Flevoland willen investeren in de ontwikkeling van het gebied van de Randmeren en Zeewolde en Dronten zijn bovendien buurgemeenten. Momenteel is er weinig sprake van samenwerking tussen Zeewolde en Dronten, ondanks een gedeeld aandeel in dit gebied.

Het verder versterken en ontwikkelen van recreatieve kracht en potentie is belangrijk. De provincie en gemeente trekken samen op in de ondersteuningsstrategie van grote trekkers, gebiedspromotie en ondernemerschap in de recreatie. We gaan recreatieondernemers stimuleren om samen te werken om bijv. bezoekers van de Floriade te accommoderen. Organiseer samenwerking over gemeentegrenzen (met gemeente Dronten) en provinciegrenzen heen in de ondersteuningsstrategie. Breng de huidige samenwerking naar een hoger ambitieniveau. Het kiezen voor kwaliteit in de recreatie en toerismesector biedt ook weerstand tegen ongewenste ontwikkelingen binnen de sector.

Inhoud geven aan de samenwerking

Economisch cluster *Duo: Egge Jan de Jonge & Jan Nico Appelman*
Bedrijventerrein Trekkersveld Zeewolde ontwikkelt zich snel en gaat een nieuwe fase in. Het is interessant om verder te onderzoeken hoe Trekkersveld zich verhoudt tot het vliegveld Lelystad en het economische cluster dat daar aan het ontstaan is.

Zeewolde ontwikkelt zich als sterk logistiek knooppunt in Flevoland en vervult een regionale rol binnen de regio Veluwe. Dit biedt kans op propositieversterking van logistieke clusters in Flevoland en samenwerking op gezamenlijke ambities in groei.

Oosterwold *Duo: Wim van der Es & Jan de Reus*
Oosterwold bevindt zich tussen Almere en Zeewolde en vraagt om actieve samenwerking tussen beide gemeenten, met de provincie en met andere partijen.

De ontwikkeling van Oosterwold is een echt samenwerkingsproject met Almere waar gemeente actief op acteert. Na de evaluatie van Oosterwold komt de ontwikkeling voor Zeewolde in beeld en wordt bepaald wanneer het ‘loket’ open gaat. Aandachtspunt hierbij is het omgaan met voorzieningen.

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen werken in Lelystad

Context

Het vertrekpunt is de thema's van de 5 tafels van Lelystad Next Level. Op basis van 5 thema's werken we aan de toekomst van Lelystad over 15 tot 20 jaar. De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft langjarige richting door 7 stippen en koers. Voor de invulling en realisatie is samenwerking een vereiste. Er zijn veel raakvlakken tussen de thema's LNL, de Omgevingsvisie en lopende trajecten als bijvoorbeeld Lelystad airport en de haven. Lange termijn stippen op de horizon sneeuwen snel onder in de waan van de dag; dit behoeft versterking. Daarnaast is het ook van belang om de integraliteit te bewaken. Inhoudelijke accenten uit dit gesprek en de gesprekken met de andere gemeenten en het Waterschap vormen input voor het nieuwe coalitieakkoord van de provincie.

Samenwerking

Omslag naar ja, mits: meewerken aan initiatieven uit de samenleving. Andere manier van samenwerking tussen gemeenten en provincie en gemeenten onderling. Strategisch samenwerken aan gezamenlijke opgaven, vanuit heldere taak en rolverdeling. Er lopen nu al veel projecten waar Lelystad en Provincie samenwerken; deze lijn doorzetten naar de toekomst. Doel is verdere stappen in samenwerking te maken. Daarnaast ook samen met Almere werken aan versterking positie binnen MRA en contact leggen naar regio Zwolle. Commitment op hoofdopgaven is het doel. Strategisch samenwerken aan gezamenlijke opgaven. Op basis daarvan afspraken maken over wie doet wat en waar kan provincie aan bijdragen. Inhoudelijk is het rijk aangehaakt bij LNL, maar het financieel kader is nog onduidelijk.

Gemeente Lelystad.

Inhoud geven aan de samenwerking

Next Level Economie *Duo: Janneke Sparrenboom & Jan Nico Appelman*

Het doel is de lokale economie toekomstbestendig te maken en banen te creëren voor Lelystad: 1) De potentie van Lelystad Airport en Lelystad Haven benutten, 2) Verduurzamen van de economie door inzet op de sectoren energietransitie en zorg 3) Onderwijs en arbeidsmarkt moeten faciliterend zijn aan het bedrijfsleven.

Op korte termijn zijn er veel banen in de logistiek (Inditex). Uitdaging is het vinden van geschikt personeel. Ook bestaande bedrijven kampen met tekorten. Kansrijke sectoren zijn: energietransitie, circulair, agro/food, leisure en zorg. Het is van belang om te kijken naar de relatie met huisvesting, aantrekkelijke woonmilieus. Een voorbeeld: 1/3 werknemers Inditex komt van elders. Wie zijn die mensen? Waar hebben ze behoefte aan? Wat kunnen ze betalen? Lelystad moet aantrekkelijk zijn: qua voorzieningen en woonmilieu. Onderwijs - wonen - sociaal - economie: alles hangt samen!

Onderscheidend Onderwijs *Duo: Elly van Wageningen & Jan Nico Appelman*

Het doel is onderscheidend onderwijs met meer kwaliteit en ambitie. Toerusting en innovatie zijn de sleutelbegrippen. Onderwijs leert mensen zich te ontwikkelen: de juiste keuzes te maken, het heft in eigen hand te nemen en zichzelf te ontplooien. Het onderwijs is ook een plek waar mensen leren samenleven en leren vanuit de ontmoeting met anderen. Het onderwijs kent een brede opdracht: kwalificatie, socialisatie en vorming. Alleen wanneer de basis op orde is, is er ruimte voor innovatie.

De kwaliteit van het BO is zorgelijk. Met de nieuwe campus wordt in het VO een kwaliteitsslag gemaakt. Er is een mismatch tussen het aanbod van het onderwijs en de (toekomstige) behoefte van het bedrijfsleven. Er is een tekort aan onderwijzend personeel. De huidige ontwikkeling van de arbeidsmarkt biedt kansen. Ook effectieve samenwerkingsverbanden bieden kansen. Voorbeelden hiervan zijn: Lelystad Akkoord , RIF Techpack Flevoland, Convenant schoolbesturen PO en de provincie. In het gesprek kwam ook de vestiging van (dependance van) internationale school aan de orde.

Inhoud geven aan de samenwerking

Natuur, Recreatie en Toerisme *Duo: Ed Rentenaar & Michiel Rijsberman*

Het doel is om Lelystad reiswaardiger te maken. We gaan meer samenhang aanbrengen tussen identiteit, iconen, wonen, werken en letterlijk door infrastructuur. We gaan de kwaliteit van de verschillende gebieden vergroten en verrijken. In de stadsrandzones gaan we meer de verwevenheid aanbrengen tussen de natuur, het water en de woonwijken.

Het is een puzzel; de uitdaging is om om 4 gebieden in samenhang te presenteren. Er liggen kansen in: de koppeling tussen ecologie, economie en andere zaken, de verbinding van de kust met de stad, het benutten van verborgen parels (wereldbekend, maar onbekend in eigen stad) en werkgelegenheid in de sector toerisme en recreatie. Toerisme overloop Amsterdam: we kunnen gebruik maken van de expertise van Amsterdam voor het etaleren van onze eigen kwaliteiten. Infrastructuur is erg belangrijk (OV, bewegwijzering etc.). Het is belangrijk om de kansen van Lelystad airport te benutten ('hub' voor toeristen). Tenslotte ook: Verhaal van Lelystad (Flevoland). Kunstwerken meer exposure geven en toegankelijk maken.

Onderscheidende woonmilieus *Trio: Janneke Sparrenboom & Peter Schot & Jan de Reus*

Het doel is Lelystad onderdeel te maken van het MRA woongebied. Het bieden van een aantrekkelijk sub urbaan woonmilieu (deels op het water) met aantrekkelijke grondprijzen voor de middenklasse. Het is van belang om (fors) in te grijpen in de bestaande stad (zoals transformatie van Schouw naar Hanzepark). We gaan de energietransitie en dubbele vergrijzing gebruiken als hefboom om toekomstbestendig te (ver)bouwen.

De uitdaging is om renovatie van de oude woonwijken en ontwikkeling van nieuwe woonwijken parallel aan te pakken. Herinrichting van het theatergebied en renovatie van Parkwijk vs doorgaande woonwijk aan de kust (Schoonwijk). Om de positie in het MRA woongebied te pakken is meer nodig dan wonen alleen (theaterkwartier, poppodium, etc.); het gaat om het totale voorzieningenniveau. We willen nieuwe mensen aantrekken die de economie in Lelystad versterken door excellente woonmilieus (Buitenhof en Flevogolf zijn bijna afgerond). We gaan samenwerken met Corporatie voor woningen in het middenhuur segment. Met het oog op de dubbele vergrijzing willen we woningen levensloop bestendig maken en zorgen voor woonzorgzones. Versnellen is belangrijk; daarvoor dient voldoende capaciteit vrijgemaakt te worden.

Inhoud geven aan de samenwerking

Sociaal Sterk *Trio: Nelly den Os & John van den Heuvel & Harold Hofstra*
Het doel is om mensen weerbaar en daadkrachtig te maken. Dit doen we door: mensen gezond en arbeidsfit te maken, nieuwe aanpak en samenwerking, en de inzet van ervaringsdeskundigen.

Lelystad staat niet altijd in de goede lijsten (één-oudergezinnen, werkloosheid, armoede, onderwijs); dat moet veranderen! De grootste opgaven zijn lage arbeidsparticipatie in combinatie met mutliproblematiek en de dubbele vergijzing (extreme toename 80+). Er gebeurt al heel veel; we zijn al bezig om een next level te bereiken. Maar er zijn grenzen aan eigen kracht (granieten bestand), multiproblematiek poets je niet zomaar weg. De kansen liggen bij: een samenhangende aanpak (van transitie naar transformatie), een vernieuwende aanpak voor buurtparticipatie, GGZ in de wijk en 24/7 opvangteams. Daarnaast willen we mensen arbeidsfit maken, door de samenwerking met bedrijven (Lelystads Akkoord). Als voorbeeld kunnen we kijken naar de aanpak in Mechelen.

Regionale Vraagstukken

PROVINCIE FLEVOLAND

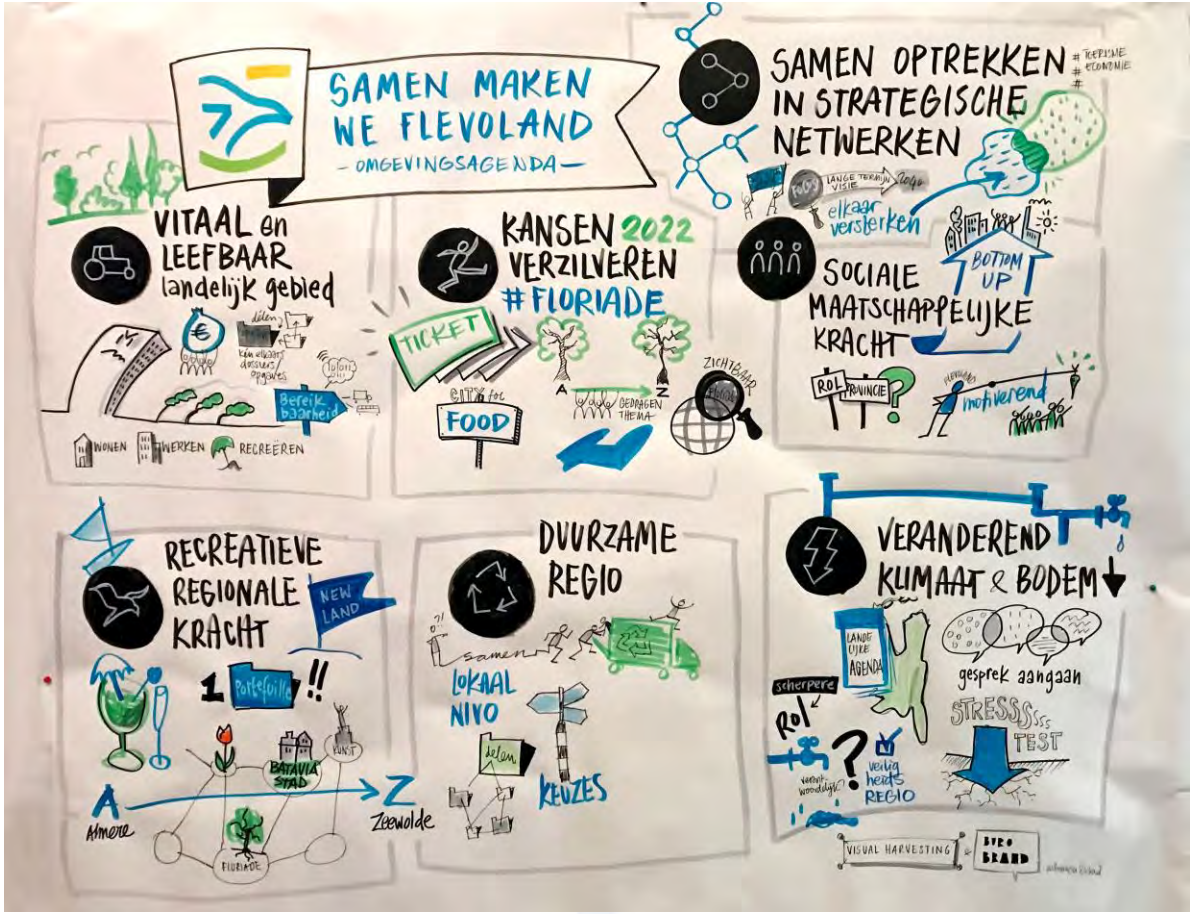

PROVINCIE FLEVOLAND

Samen optrekken in strategische netwerken

Flevoland is alzijdig onderdeel van verschillende sterke regionale netwerken zoals de MRA de Regio Zwolle, de Westelijke Veluwe, de regio Gooi- en Vechtstreek en de Utrechtse regio. Kunnen we elkaar versterken en onze positie in deze en andere regionale netwerken versterken?

- Focus op inhoud
- Laten we samen optrekken
- Gezamenlijk ontwikkelen van inzichten in de daily urban systems
- Aan de voorkant een goede strategische agenda voor lange termijn

PROVINCIE FLEVOLAND

Vitaal en leefbaar landelijk gebied

Het landelijk gebied van Flevoland kampt met de schaalvergrotingseffecten in onder andere de landbouw, zorg, onderwijs en het openbaar vervoer. Dit zet in combinatie met een vergrijzende bevolking de leefbaarheid van de kleine kernen onder druk. Dit vraagstuk speelt in meerdere gemeenten. De opgave is het doorbreken van een vicieuze cirkel van wegtrekkende voorzieningen en de daaraan gekoppelde leefbaarheid.

- het verbinden van de uitdagingen van deze opgave aan uitdagingen van de andere opgaven
- Bepaal met elkaar het gezamenlijk doel: definieer wat je nu met elkaar wilt en kunt bereiken
- Hoe benut je gezamenlijke de ontwikkelenergie die de ontwikkeling van Lelystad airport en de Floriade generen?
- Je moet bereid zijn iets te laten voor het belang van het grotere geheel

PROVINCIE FLEVOLAND

Met elkaar kansen verzilveren – showcase Floriade

De Floriade is het voorbeeld van een groot aankomend evenement dat vanuit verschillende perspectieven grote kansen biedt voor onze regio; thematisch, bezoekersaantallen, netwerk, imago. De deur staat open om als regio een krachtige propositie te ontwikkelen die meerdere thema's raken. Kunnen we door versterking van de samenwerking deze en meer kansen pakken en verzilveren?

- Flevoland als geheel aan de wereld tonen met Floriade als voorbeeld
- Breng ook bedrijfsleven grensoverschrijdend bijeen, gezamenlijke stip op de horizon
- Samenwerken gebeurt al, hoe versterken we dat
- Gebruik het als platform voor samenwerking

PROVINCIE FLEVOLAND

Sociale maatschappelijke kracht

De Flevolandse stedelijke kernen kampen op wijkniveau met ontwikkelingen zoals vergrijzing, een groeiende zorgvraag en structurele sociaaleconomische problematiek. Het is een uitdaging om als gemeenten en provincie gezamenlijk te investeren in het ontwikkelen van de kracht van de samenleving vanuit het sociale domein. Daarbij liggen er koppelkansen met het fysieke domein zoals de energietransitie. Kan er een integrale benadering worden ontwikkeld die past bij deze specifieke problematiek?

- Gemeenten hebben belangrijke eigen taak en rol op sociaal domein, maar provincie kan hier van betekenis zijn
- Er zijn mooie samenwerkingen, zoals de jeugdzorg in Urk en Almere
- Totaaloverzicht is nodig op de kansen, bedreigingen en leerpunten (ook qua data en informatie)
- Facilitair, onafhankelijke partner, verbinder, geluidsversterker
- Interactie en combineren met andere beleidsvraagstukken, zoals mobiliteit en regiotaxi

PROVINCIE FLEVOLAND

Recreatieve kracht van de regio

Het is goed recreëren in onze regio, we zijn in recreatieve en toeristische zin een aantrekkelijk gebied. De voorzieningen zijn veelal aanwezig en er wordt door velen aan bijgedragen om dit verder te versterken. De recreatiemarkt is een groeimarkt. Het komende decennium neemt de vraag naar voorzieningen en toeristische bestemmingen neemt verder toe: wat betekent dat voor ons gebied en kunnen we daar gezamenlijk op inspelen?

- Behoefte aan formuleren gemeenschappelijke deler met behoud van unieke kwaliteiten per gemeente/gebied
- Gezamenlijk het verhaal vertellen
- Kansen verbinden door die samen op te pakken
- Hefbomen creëren en stimuleren

PROVINCIE FLEVOLAND

Duurzame regio

De energietransitie en de ontwikkeling naar een meer duurzame circulaire economie vraagt veel van ons allen; overheden, bedrijven, kennisinstellingen, inwoners. Iedere gemeente geeft zijn eigen invulling aan de transities. Tegelijkertijd kunnen we elkaar versterken bijvoorbeeld door samen aanpakken te ontwikkelen en kennis te delen. Hoe gaan we hiermee om en zien we gezamenlijke (meekoppel)kansen?

- We zijn al bezig met lokale agenda's
- Bovenlokaal meer bij elkaar kunnen komen
- We doen al laaghangend fruit, samen kunnen we moeilijke besluiten nemen en lastige keuzes maken
- Behoefte aan leren en kennisdelen met elkaar
- Positionering van Flevoland naar andere RES regio's is belangrijk moment voor strategie en beleid

PROVINCIE FLEVOLAND

Veranderend klimaat en bodemdaling

Door klimaatverandering en de situatie van onze bodemgesteldheid is ons gebied ook in fysieke zin aan verandering onderhevig. We moeten ons gaan voorbereiden op zaken als voldoende drinkwater, een veilig en toekomstbestendig watersysteem, periodes van hitte en droogte, plekken van bodemdaling. Hoe gaan we, in samenwerking, met deze kansen en bedreigingen om?

- Bodemdaling speelt ook hier: gezamenlijke lobby richting de rest van Nederland
- Samen verantwoordelijkheid dragen
- Best practices gebruiken bv in de Noordoostpolder
- Drinkwater is probleem van de toekomst
- Door de stresstesten uit te voeren hebben we een kaart van heel Flevoland en kan je een uitvoeringsagenda maken

Eerste beeld: rode draden

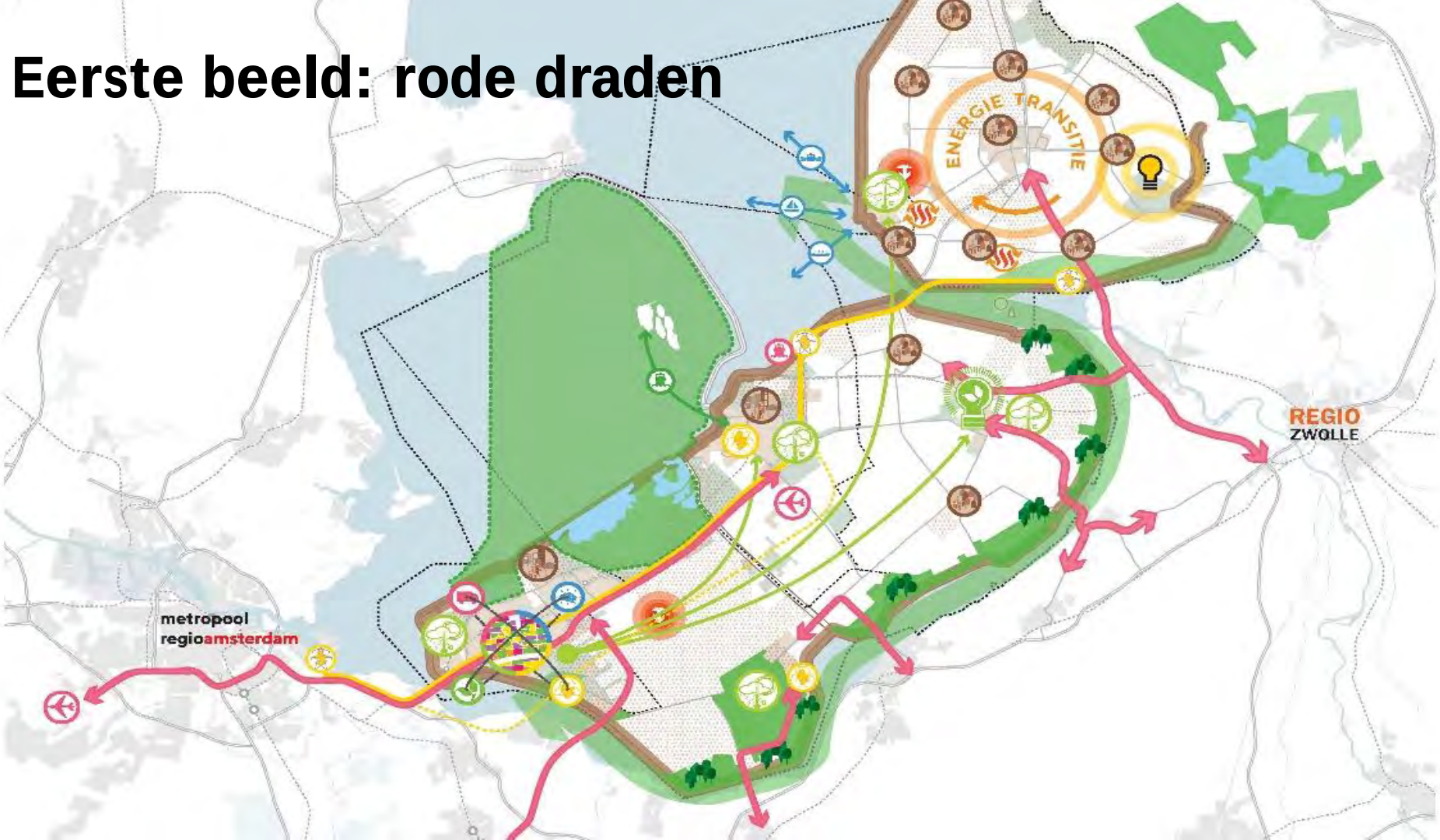

Samenwerking

PROVINCIE FLEVOLAND

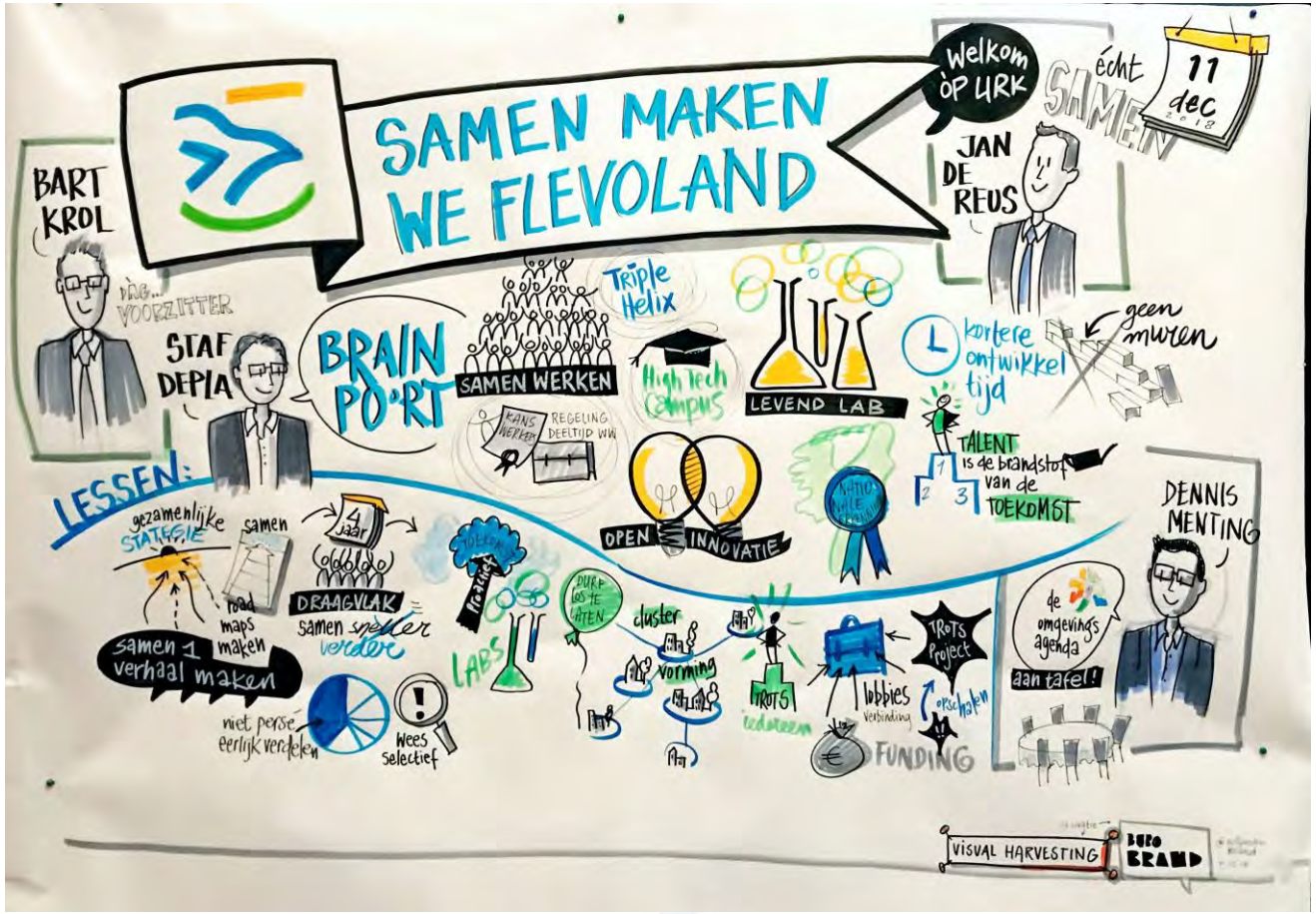

Vraagstuk

“Alleen ga je sneller, samen komen je verder”

De behoefte aan en noodzaak van samenwerking wordt bestuurlijk breed gedeeld.

Dat begint bij ontmoetingen, elkaar leren kennen en begrijpen. Praktisch kan dit vorm worden gegeven door een ‘Brabantse Middag’ te organiseren.

De inhoud bepaalt de aard van de samenwerking. Gezamenlijke beeld- en oordeelsvorming op regionale schaal zorgen voor focus. Netwerkanalyses en grip op het daily urban system zijn voorbeelden.

Samenwerking moet zowel een lange termijn dimensie hebben als renderen op korte termijn.

Inhoudelijke vraagstukken bepalen aard en vorm van de samenwerking

Er is behoefte aan regionale perspectieven voor grotere onderwerpen waar complementair aan elkaar, gevend en nemend gewerkt kan worden.

Daarvoor zijn duidelijke afspraken voorwaardelijk.

Vervolgproces

PROVINCIE FLEVOLAND

Vervolgproces

- Eerste beeld van agenda met gemeenten tekent zich af voor middellange termijn
- Input voor de provinciale coalitieonderhandelingen
- Na de verkiezingen is het aan het nieuwe provinciale college om hier verder stappen in te zetten
- Toewerken naar samenwerkingsagenda’s per gemeente en voor de geïdentificeerde regionale vraagstukken

Statenvoorstel

Provinciale Staten
27 februari 2019

Agendapunt

Lelystad
15 januari 2019

Registratienummer
2353750

Afdeling/Bureau
RE

Portefeuillehouder
Reus, J. de

Routing

Integrale commissie:
30 januari 2019

Onderwerp
Samen Maken We Flevoland: Uitwerkingsagenda deel 1

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten
   1. In te stemmen met de Samen Maken We Flevoland Uitwerkingsagenda deel 1
   2. Kennis te nemen van de Tussenrapportage Samen Maken We Flevoland

2. Doelstelling programmabegroting
   Dit onderwerp past binnen het programma 'Omgevingsvisie', programmaonderdeel 1.1 Ruimtelijke Ontwikkeling.

3. Eerdere behandeling
   In november 2017 is de Omgevingsvisie FlevolandStraks vastgesteld door Provinciale Staten met daarin benoemd de zeven strategische opgaven voor de lange termijn. In de eerste helft van 2018 is voor iedere opgave een startnotitie en een koersnotitie vastgesteld. In september zijn Provinciale Staten middels een mededeling geïnformeerd over het proces dat in gang gezet is voor de integraliteit met als gevolg het achterwege laten van de zeven losse programma's en daarvoor in de plaats een uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland. In november is hierover in de commissie Ruimte een beeldvormende presentatie geweest.

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling
   1.1. Provinciale Staten hebben bij vaststelling van de Omgevingsvisie gevraagd om een programmatische uitwerking van de opgaven. In de uitwerkingsagenda wordt hiervan een integraal beeld weergegeven.

5. Verdere behandeling PS
   De uitwerkingsagenda wordt meegenomen tijdens de coalitieonderhandelingen na de verkiezingen. Het is aan het nieuwe college en de nieuwe staten om invulling te geven aan de volgende uitwerkingsagenda.

6. Korte toelichting op voorstel
   Bij het vaststellen van de koersnotities per opgave is door Provinciale Staten gevraagd om de samenhang in beeld te brengen die de verbanden zichtbaar maakt tussen de opgaven onderling, en met de bestaande en doorlopende provinciale structurele en wettelijke taken. In de organisatie is daarnaast behoefte aan meer integraal werken binnen de provincie en met partners. Daarom is besloten om een uitwerkingsagenda te maken van de Omgevingsvisie FlevolandStraks voor de opgaven als geheel en daarnaast een tussenrapportage over samenwerking op de middellange termijn met de gemeenten en het waterschap.

7. Beoogd effect
   De hoofdlijnen voor de strategische visie voor Flevoland zijn te vinden in de Omgevingsvisie FlevolandStraks. Het Omgevingsprogramma Flevoland is een verdere uitwerking en concretisering van het huidige beleid. Elementen van de uitwerkingsagenda zullen op termijn in beleid worden omgezet en vervolgens ook in het omgevingsprogramma worden opgenomen.

Statenvoorstel

8. Argumenten

1.1 *De integraliteit is noodzakelijk voor de uitvoering van de Omgevingsvisie*
De zeven opgaven uit de Omgevingsvisie hangen onlosmakelijk met elkaar samen, met de reeds lopende activiteiten, wettelijke taken en programma's van de provincie en daarnaast ook met partners. Deze integrale uitwerkingsagenda brengt de samenhang op deze drie niveaus in beeld.
2.1 *De nieuwe omgevingswet vraagt om meer samenwerking tussen overheden*
De Tussenrapportage geeft een beeld van de inhoudelijke rode draden voor samenwerking met de gemeenten en het waterschap voor de middellange termijn.

9. Kanttekeningen

1.1 *De provinciale verkiezingen in maart 2019*
De uitwerkingsagenda wordt vastgesteld voor het jaar 2019. In maart 2019 vinden de provinciale verkiezingen plaats. Het is daarna aan het nieuwe college om hier een vervolg aan te geven.
1.2 *Tempo is mede afhankelijk van partners*
Voor de uitvoering van de Omgevingsvisie werkt de provincie nauw samen met verschillende partners. Zij bepalen mede het tempo waarin de uitvoering plaatsvindt.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Samen Maken We Flevoland: Uitwerkingsagenda deel 1	2351238	
Samen Maken We Flevoland: Tussenrapportage	2336287	

Statenvoorstel